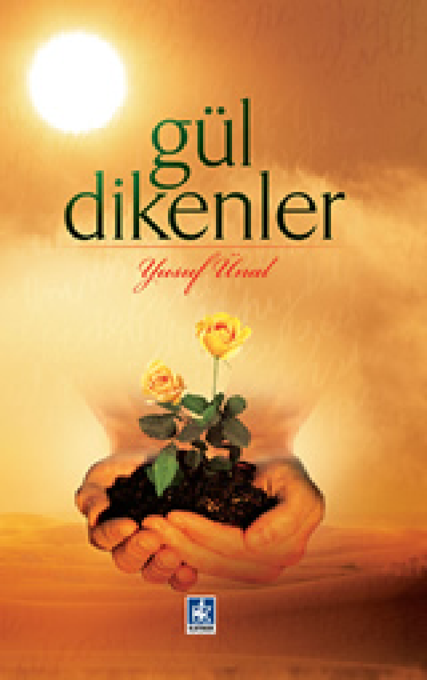

gül
dikenler
Yusuf Ünal

GÜL DİKENLER
Yusuf ÜNAL

GÜL DİKENLER

Yusuf Ünal

GÜL DİKENLER

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Üseyd SALİHİ

ISBN
978-9944-125-28-4

Yayın Numarası
210

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96

Eylül 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Kaynak Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
Üsküdar/İSTANBUL 34676
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20

www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÇADIR DERSHANE

91'deki Erzincan depreminde, dershanemiz yıkılmayan ender binalardandı. Çok şükür sapasağlam ayaktaydı. Fakat gel gör ki, artçı depremler devam ediyordu, hepimiz tedirgindik. Binalara girmek, kimsenin iltifat edeceği bir fikir değildi. Ölenler inşallah Hakk'ın rahmetine kavuştular. Artık kalanlara kol kanat germek lazımdı.

Evet, şartlar ağır mı ağır, acı büyük mü büyük ama matem tutacak, ağıt yakacak zaman değildi. İlk paniği atlattıktan sonra öğretmen arkadaşlarla toplanıp neler yapabileceğimizi konuştuk. Ailemizi memleketlerimize gönderdik. Biz de arama-kurtarma çalışmalarına iştirak ettik. Öğrencilerimizin peşine düştük teker teker. Hemen her evde acı karşıladı bizi, uğramadığı adres yoktu. Talebelerimizden ahirete uğurladıklarımız da oldu, hastanelere taşıdıklarımız, bağrımıza basıp teselli ettiklerimiz de…

Arama çalışmaları bitip insanlar yıkık şehirde yaşamaya alışınca biz de ailelerimizin yanına gittik. Zira onlar da bizi çok merak ediyorlardı. Hatta bizim gitmemiz gecikince onlar yanımıza dönmek istemişlerdi.

Sağ salim eve vardığımda anacığım boynuma mengene gibi doladığı kollarını dakikalarca çözmedi. Babamın ağladığını ilk defa o zaman gördüm. Sağlığımız hususunda epey endişelenmişlerdi. Geldiğimizi duyan hısım akraba, konu komşu günlerce evimize aktı. Olup bitenleri dinledikçe onların da, yüreklerinde deprem yaşandı.

Aradan bir hafta geçmişti ki kararlaştırdığımız üzere, müdürümüz tarafından geri çağırıldık. Biz eğitimciyiz, vazifemiz aksatmaya gelmez. Bir şekilde eğitime devam etmemiz gerekiyordu. Birkaç ay sonra, şehirdeki yüzlerce gencin gireceği üniversite sınavı vardı. Bütün dershaneler kepenk indirmişti. Zaten çoğu yıkılmış vaziyetteydi. Öğretmenlerinin nerede ne yaptığını bilen yoktu. Herkesin derdi başından aşkındı zaten...

"Ne olursa olsun, öğrencilerimize sahip çıkmalı, onları zor günlerinde yalnız bırakmamalıyız." diye düşünüyorduk ama binalara girilmiyordu. Artçı depremler hâlâ bitmemişti. Çare aramaya başladık. Ders anlatabileceğimiz bir mekâna ihtiyacımız vardı. Açık havada olacak iş değildi bu. Düşündük, taşındık. Neticede, bir arkadaşın aklıyla çadır dershane kurmaya karar verdik. Çadır deyip de geçmeyin. Onu bulması ayrı bir dert, kurması ayrı…

Her biri yaklaşık otuz metre büyüklüğünde sekiz çadır temin ettik. Onları kuracak yer bulma derdine düştük. Allah'tan zor olmadı bu. Malum, milletimize "eğitim" deyince akan sular durur. Yine öyle oldu. Şehirde çadır kurmak için en elverişli yeri, stadyumu bize tahsis ettiler. Çadır kurması ne zor şeymiş öyle? Hâlbuki atalarımız pek mahirlermiş bu işte. Kullanışlı olmalarının yanında çok da estetik olurmuş çadırları.

Az buçuk işten anlayan eş dostun yardımıyla direkleri diktik. Güç bela çadırları gerdik. Her çadır, içinde sırası, yazı tahtası olan bir derslikti. Depremden kaçan tozun toprağın sığındığı çimenlerin üzerinde kale direkleri yerine çadır direkleri vardı. Artık stadyumda tezahüratlar, sloganlar yerine tok sesli öğretmenlerin ilim irfan yayan nağmeleri, kuş sesinden daha hoş öğrenci cıvıltıları duyulacaktı. Çadırın iplerini bağlarken bu hayalleri kuruyorduk.

Ardından öğrenci bulmaya çıktık. Dershanemiz öğrencisi olsun olmasın, üniversiteye hazırlanan bütün öğrencilere kapı-

mızın açık olduğunu, kursumuzun ücretsiz verildiğini ilan ettik. Yüzlerce genç müracaat etti. Öğrenci sayısı kapasitemizi epey aşmıştı. Böyle bir durumda kimseyi geri çevirmek olmazdı. Acaba ne yapılmalıydı?

Anadolu'nun dört bir yanındaki muhtelif dershanelerle irtibata geçip durumu anlattık. Öğrencilerimizi memnuniyetle kabul ettiler. Dershanelerini ve yurtlarını açıp gençlerimize sahip çıktılar.

Biz öğretmenler, gündüzleri öğretmenler odası ve idarî oda, akşamları yatakhane olarak kullandığımız çadır sınıflardan birinde kalıyorduk. Derslerin başlamasından bir önceki akşam, çadırda bir telaş bir heyecan ki, sormayın. Programı yaptık. En az derse girenimiz günde sekiz-on saat girecekti. Hepimiz harıl harıl çalışıyorduk. Kimimiz ders notlarını hazırlıyor, kimimiz toz toprak içinde kalan elbiselerini yıkıyor, kimimizse eski usullerle tıraş oluyordu.

İlhan Hoca, piknik tüpünde çay demlemekle, bardakları hazırlamakla meşguldü. Türkçe öğretmeniydi kendisi. Yeni mezun, genç bir arkadaşımız. Tayini İstanbul'da bir liseye çıkmış. Fakat dershanemizde çalışması teklif edildiğinde hiç düşünmeden kabul etmiş ve çoğunun kurtulmaya can attığı bu mahrumiyetler diyarına kendi ayağıyla gelmişti.

Güzel giyinmeye dikkat eden İlhan Hoca, "Öğretmen, her yönüyle öğrenciye hüsn-ü misal olmalı." derdi. Kıyafetlerini özene bezene ütüleyip giymesine sebep de, bu fikriydi. Bilgisinin yanına beyefendi ve mütevazı kişiliği de eklenince daha meslek hayatının ilk yılında birçok öğrencinin kendisine benzemek istediği bir cazibe merkezi oluvermişti.

Depremden önce üç bekâr öğretmen; Ziya, Hamdi ve İlhan Hoca aynı evde kalıyorlardı. Evleri arı kovanı gibiydi. Hiç

öğrencisiz kalmazdı. Sadece ders anlatmazlardı onlara; yemek pişirir, çay demler, dertlerini dinler, her konuda yardımcı olmaya çalışırlardı. Hatta bazı akşamlar, ailelerinin müsaadesiyle onların evinde kalan öğrenciler olurdu.

Çay hazır olunca yere serdiğimiz gazete kâğıdının çevresine bağdaş kurup oturduk. Böyle zamanlar, sohbetlerin kıvamında piştiği anlardır. İlhan Hoca bir yandan bardakları doldururken diğer yandan deprem günü yaşadıklarını anlatıyordu: O gün izinli olduğu için bütün kıyafetlerini yıkamış. -Leğende çamaşır yıkamanın zorluğunu, bilenler iyi bilir.- Kuruyunca da ütüye başlamış. Elbiseler tertemiz, mis gibi kokuyorlarmış. Tabi kendisinin de pestili çıkmış. O akşam ev arkadaşı Ziya Hoca bir talebesine iftara davetliymiş. İlhan Hoca'ya, "illa sen de geleceksin" diye tutturmuş. O, her ne kadar, "yahu hocam çok yorgunum, hem evde işim var, üstelik davetli değilim" dese de, Ziya Hoca'nın Laz damarı tutmuş. Sürükleye sürükleye yanına katmış onu da. Tam kapıdan çıkarken Hamdi Hoca'yla karşılaşmışlar. Onun da koluna girip birlikte yola koyulmuşlar. Niyeyse o akşam önüne geleni topluyormuş Ziya Hoca.

Gittikleri yerde bir güzel iftar edip, sohbet ederlerken aniden bir sarsıntı... Zelzele başlamış. İçinde bulundukları bina sağa sola yatıp kalkarken bunlar kendilerini zar zor dışarı atmışlar. Dışarısı ana baba günüymüş; evlerinden kaçmaya çalışanlar, içeride bir yakını kalıp endişe edenler, karanlıkta çocuğunu yitirenler… Bir nevi kıyamet yaşanıyormuş yani. Ortalık durulup binanın sağlam, herkesin iyi olduğunu görünce kendi evlerine koşmuşlar.

Evleri yerle bir olmuş vaziyetteymiş. Enkazın üzeri şuursuzca betonlara saldıran, kaybettiği eşini, evladını ya da başka bir yakınını arayan felaketzedelerle kaynıyormuş. Vakit kaybetmeden onlar da komşularının üzerindeki beton ve demir yığınlarını kaldırmaya başlamışlar.

Ağlamaların, feryatların birbirine karıştığı yerde bir de ne görsünler? Bir grup genç, "Hocaaam! Bizi duyuyor musunuz? Hocam nerdesiniz? Sesimi duyan var mı?" diyerek oradan oraya seğirtip duruyorlarmış. Öğrencileri, enkazın başında, göçük altında kaldıklarını sandıkları hocalarını kurtarmaya çalışıyorlarmış! Böyle öğrencilere sahip olmak ya da böyle öğrencileri yetiştirebilmek ne büyük bahtiyarlık! Onları o hâlde gören Ziya Hoca, birden karşılarına çıkmak istememiş, şok geçirirler diye korkmuş ama gençlerin yürek dağlayan o hâllerine daha fazla dayanamayıp kendilerini belli etmişler. Hemen oracıkta, tozun toprağın içinde sarmaş dolaş oluvermişler. Sevinç gözyaşları ile feryat- figanlar birbirine karışıyormuş. Öldü sandığınız bir insanı karşınızda görmek nasıl bir duygudur düşünsenize? Yalvararak yardım isteyen bir insan için hiçbir şey yapamamak, acısını dindirememek insana nasıl azap verir? İşte böylesi duygular en üst seviyede yaşanıyormuş.

O hengâmede düşünmeye vakitleri olmadığı için Ziya Hoca'nın davetindeki ısrarın hikmetini birkaç gün sonra ancak çözebilmişler. Garibim Ziya Hoca ise; "Değildir bu bana layık bu bende. / Bana bu lûtf ile ihsan nedendir?" diyerek tevazu gösteriyordu ama biliyorduk ki, Allah lütuflarını sevdiği kulları vasıtasıyla gönderir.

Sonra başka arkadaşlar da depremle ilgili yaşadıklarını anlattılar. Geç vakitlerde yataklarımıza girdik ama uyumak ne mümkün? Biz de muhabbeti yattığımız yerde, karanlıkta demlemeye başladık.

Ertesi sabah, çadır derslerine başlarken öğretmenliğimizin ilk anlarındaki gibi heyecanlıydık. Öğrencilerimizin de bizden farkı yoktu, kalplerinin avuç içerisindeki serçenin kalbi gibi "pıt, pıt" attığını dün gibi hatırlarım. "Hepimize geçmiş olsun arkadaşlar. Allah bu musibeti bir daha kimseye vermesin." diye konuşma-

ya başladığımda o "pıt, pıt" atan yüreklerin "küt, küt" atmaya başladığını, attıkça büyüdüğünü, nihayetinde de göğüs kafesine sığmayıp göz bebeklerinden fışkırdığını da…

Şartların onca olumsuzluğuna rağmen, öğrenmek ve öğretmek için bir araya gelmiştik. Meslek hayatımın en güzel, en verimli derslerini, o çadır sınıflarda işledim. Hayatımın en güzel, en bereketli günleri o günlerdi. Muhtemelen öğrencilerimizin de en iyi anladığı dersler orada dinledikleriydi.

Sınav sonuçları bunu doğrular nitelikteydi zaten. O sene talebelerimizin yüzde seksen üçü üniversiteyi kazanmıştı.

Rabbimden niyazım; bizi benzer ve beter musibetlerden muhafaza etsin…

HÜSEYİN ÖĞRETMEN

Hüseyin Öğretmen yeni aldığı gri takım elbisesini, az evvel özene bezene ütülediği mavi gömleğini ve uzun zamandır kullanmadığı kravatını bağlayıp sabahleyin giymek üzere askıya astı. Demlediği karanfil kokulu çaydan bardağına doldurup pencerenin önüne yaklaştı. Perdeyi sıyırıp camı açtı. Sonbahar artık kendini hissettirmeye başlamıştı. Hava serindi. Köyün önündeki derenin şırıl şırıl akışını duyuyordu, bir de köpek havlamalarını. Anlaşılan sabahları da horoz sesiyle uyanacaktı bu şirin köyde. Tıpkı çocukluğundaki gibi…

Sabırsızlıkla yarının olmasını, okul saatinin gelmesini bekliyordu. Yorgundu ama vakit geç olmasına rağmen uykusu yoktu. Elindeki sıcak bardağı sıkıca kavrayıp bir yudum içti. Yarın minicik öğrencileriyle tanışacaktı. Birinci sınıfları okutacaktı Hüseyin Öğretmen. Çocuklar okulu ve öğretmeni onunla tanıyacaklardı. Onun için sorumluluğu daha büyüktü. Okumayı onun şahsında sevecek ya da sevmeyeceklerdi. Etrafını çevirip ‘öğretmenim, öğretmenim’ diye neşe saçacaklardı.

Genç öğretmen pencereden karanlığa bakarken dalıp gitti çocukluğuna. İlkokul yıllarına uğradı hayali. Annesinin her hafta yıkadığı, dizlerine kadar inen siyah önlüğü ve yakasına taktığı beyaz yakalığı vardı onun. Bir de, yırtılmasın diye annesinin kalın bir kumaştan diktiği ve tam beş sene kullandığı çantası...

Sınıf arkadaşlarını düşündü. Şimdi ne yapıyorlardı acaba? Çoğu okumamış, köyde babasının işine devam ediyordu. Bir kıs-

mı da erkenden gurbete çıkmıştı. Duyduğuna göre evlenip çoluk çocuğa karışanlar da vardı. Bildiği kadarıyla üniversite okuyan bir arkadaşı daha vardı ondan başka. Diğerlerinden ortaokulu, liseyi bitirenler olsa da üniversite okuyan yoktu. Bir çay daha doldurmak için pencereden ayrılınca hayallerinden de sıyrıldı. Şimdi okulda yapması gerekenleri düşünüyordu. Her şeyden önce kendisini öğrencilerine sevdirmeliydi ama bunu nasıl başaracaktı?

Doldurduğu çayıyla yeniden cam kenarına gelip yerini aldı. Bu sefer öğretmenlerini düşünmeye başladı teker teker. Sevdiklerini ve sevmediklerini... Sevdiği yanlarını ve sevmediği yanlarını… Birçok öğretmeni olmuştu okul hayatı boyunca ama çoğunun ismini bile hatırlamıyordu şimdi. Demek bende kalıcı bir iz bırakmamışlar diye düşündü. Aklına adaşı Hüseyin Öğretmen'i geldi. En çok sevdiği oydu hocalarının içinde. Aslında hiç dersine girmemişti fakat yine de onu unutmamıştı. Hâlâ da görüşürdü onunla. Artık yaşlanmış olan öğretmeninin bazen ziyaretine giderdi, bazen de telefonla görüşürlerdi. Onu düşündü uzun uzun. Ne yapmıştı ki dersine girmemesine rağmen unutmamıştı Hüseyin Öğretmen'ini? Gözünün önünden hiç gitmiyordu on yedi yıl önce köylerinin şirin okulunun bahçesinde yaşadığı.

Son dersten çıkmışlardı o gün. Onların deyişiyle 'paydos zili' çalmıştı. Sınıflardan çıkan çocuklar "paydooos!" diye bağırarak okulu boşaltıyorlardı. Birinci sınıfa giden küçük Hüseyin dört-beş basamaklı merdivenden inerken birinin arkasından çarpmasıyla yüzükoyun yere kapaklanmıştı. Akrabalarından birkaç çocuk kaldırıp çeşmenin başına götürmüşlerdi. Burnu kanamış, yüzü sıyrılmış, önlüğü yırtılmıştı. Onu bu hâlde gören ve şimdi adını dahi hatırlamadığı sınıf öğretmeni ne olduğunu uzaktan sorup; "bir şey olmaz" demiş ve yoluna devam etmişti. Birkaç dakika sonra oradan geçen Hüseyin Öğretmen onu öylece görünce hemen yanına varmış, kendi eliyle ağzını yüzünü yıkayıp

öğretmenler odasına götürmüştü. Orada ecza dolabından aldığı pamuk vs ile kanı durdurmuştu. Sonra da Hüseyin'e ömür boyu ders verecek bir şey yapmıştı öğretmeni: Onu omzuna aldığı gibi köyün en tepesinde bulunan evlerine kadar götürüp ailesine teslim etmişti.

İşte böyle sevdirmişti kendisini Hüseyin Öğretmen ona. Böyle unutulmaz olmuştu. Böyle kazanmıştı onun kalbini.

Genç öğretmenin gözleri nemlendi. Gönlü vefa hisleriyle doldu. Telefonunu eline aldı. Saate baktı. Çok geç olmuştu. Bu saatte arayıp rahatsız etmesi uygun olmazdı. Onun için telefonun mesaj bölümünü açtı ve yazmaya başladı: "Canım öğretmenim! Diktiğin fidanlar boy verdi, meyveye durdu."

KALBE GİDEN YOL

Beş yıl önceydi. Gördüğü bir rüya ve emir telakki ettiği bir tavsiye üzerine hanımıyla istişare etmişlerdi. Hiçbir beklentileri olmadan, ekmeklerini taştan çıkarmayı göze alarak hicret edecek, sahip oldukları millî ve manevi değerleri muhtaç gönüllere taşıyacaklardı. Nihat Bey ve eşi Nermin Hanım bu gayeyle tası tarağı toplayıp gönüllü kültür elçiliği yapmaya soyunmuşlardı. Öyle ya; bu misyon sadece öğretmenlere mi aitti? Bu ulvî vazife sadece onların mıydı?

Göç hazırlıklarına başladıkları günlerde Nihat Bey mühendis olarak çalıştığı bilgisayar firmasından ayrılmıştı. Mimar olan eşi de elindeki projeleri tamamlayıp iş hayatından elini-eteğini çekmişti. Borçlarını henüz ödedikleri evlerini satmışlardı. Mobilya ve beyaz eşyalarını ikinci el eşya alıp satan birine -neredeyse- hurda fiyatına vermişlerdi. Geride kalan öteberiden de muhitlerindeki fakirler nasiplenmişti.

Nihat Bey'in zihni bunlarla meşgulken eşinin eli gevşeyip yavaşça kaydı avucundan. Onları ülkelerine kavuşturacak uçağın kartal gibi kanatlanmasının üzerinden yaklaşık altı saat geçmişti. Bu süre içerisinde devamlı konuşmuşlardı eşiyle. Şimdiyse ikisi de kendi âlemine çekilmişti. Gurbeti vatan belleyen çocukları, meleklerin kanatlarında rüya ülkesini gezmeye çoktan başlamışlardı bile.

Hatıralarından sıyrılabildiğinde uyumaya çalışıyordu Nihat Bey. Ah, bir uyuyabilseydi. Uyuyabilseydi de gözlerini açtığında

memleketinde bulsaydı kendini. Zamanın şu çıldırtan yavaşlığından kurtulabilseydi. Gözlerini dakikalarca kapalı tutuyor, başını sağa-sola yaslıyor yine de uyuyamıyordu. Bir yandan mazi çengel atıp anılara çağırıyordu onu, diğer yandan istikbal... Başaramayınca vazgeçti uyumaktan. Israr etmeyince gelirdi belki uykusu. Zorla da uyutamazdı ya insan kendisini!

Hem düşünüyordu işte. Zihninin önüne sürülen, hafızasının çağrıştırdığı, hayaline takılan her şeyi atlamadan, kaçırmadan düşünüyordu. Eş dost, hısım akraba kim varsa kararlarından vazgeçirmeye çalışmışlardı onları: "Deli misiniz? Buradaki iş güç, ev bark bırakılıp yaban ellere gidilir mi? Nasıl yaşayacaksınız orada? Çocuklarınızı hangi okullarda okutacaksınız? Hem bakın Nermin hamile…" demişlerdi ama onlar kararlıydı.

Canlıydı kareler. Nihat Bey geçmişi hatırlamakta zorlanmıyordu. Hicret diyarına giderken kendilerini uğurlamaya gelenler arasında kimler yoktu ki? Aileleri, iş arkadaşları, gönül dostları, komşuları... Gelebilecek herkes Yeşilköy Havaalanı'ndaydı o gün. Düğünleri olsa ancak o kadar insan toplanırdı...

Zor olmuştu ayrılmak. Hanımının babasıyla vedalaşması yok muydu? Bitirmişti orada bulunanları. Babası, Nermin Hanım'ın iki elinden tutmuş ve gözlerinin içine baka baka şöyle demişti: "Kızım, gidip de dönmemek dönüp de görmemek var. Şöyle doyasıya bakalım birbirimize." Tamamlayamamıştı yaşlı adam sözlerini. O; hiç sarsılmaz, etkilenmez, ağlamaz sanılan adam koyuvermişti kendini ortalık yerde.

Onlar da hevesli değildi vatanlarından ayrılmaya, sevdiklerini boynu bükük koymaya, rahatlarını bozmaya ama bu dünya rahat etme yeri değildi ki. Evet, belki burada rahatları bozulacak, huzurları kaçacaktı. Olsun. Yumuşak döşeklerde, mükellef sofralarda da rıza aranmazdı ya...

Uçakta giderken hiç konuşmamışlardı. Nihat Bey, havada kaldığı sürece hep en büyük Muhacirin (s.a.s.) yar-ı vefadârıyla kızgın çölde yaptığı tehlikeli hicret yolculuğunu düşünmüştü. Onun (s.a.s.) çoluk çocuğu; yanında değil, düşmanlarının cirit attığı yerdeydi. Sıddık-ı Ekber'in de öyle… Yol boyunca hicretiyle hicretlerini kıyaslamıştı. Kıyasladıkça ağlamış, ağlamış ve şefaatlerine sığınmıştı.

Gittikleri diyarda onları karşılayacak kimseleri bulunmuyordu. Ne bir tanıdık ne bir referans… Yanlarında bir buçuk can, iki valiz kitap, birkaç valiz eşya ve birkaç ay geçinmelerine yetecek para… Önce uygun bir ev bulup yerleşmişlerdi. Sonra iş aramaya başlamışlardı. Aradan günler, haftalar hatta aylar geçmiş ama ne kendisi ne hanımı -itibarlı mesleki donanımlarına rağmen- iş bulamamışlardı. Diğer yandan hazıra dağ dayanmamış, ellerindeki para eriyip gitmişti. Kapısını çalıp borç isteyecek kimseden de mahrumdular.

Bu çaresizlik içindeyken Nermin Hanım bir fırsatı değerlendirmişti. Az buçuk tanışıp selamlaştıkları komşusunun çocuğuna bakıcılık yapacaktı. Kendi bebeği Nisa henüz kundaktaydı ama o başka bir bebeğe daha bakacaktı. Olsun. Hem belki bu bir kapı olurdu bazı kanalların açılması için. Kim bilir?

Nermin Hanım'dan birkaç hafta sonra Nihat Bey kendisi de iş bulmuştu. Benzin istasyonunda çalışacaktı. Aylarca aramadan sonra ancak bu işi bulabilmişti. Ne o ne de hanımı hâlinden şikâyetçiydi. Zaten her şeyi göze almamış mıydı onlar hicret ederken? Ekmeklerini taştan çıkarmaya bile razı değiller miydi?

Nihayet işlerini rayına oturtmuş sayılırlardı. Mimar çocuk bakıcılığı, mühendis benzin pompacılığı yapsa da ikisinin de bir işi vardı artık ama geliş amaçları için dişe dokunur bir faaliyet yapamamış olmak yüreklerini burkuyordu. Yarım yamalak öğ-

rendikleri yabancı dilleriyle açmaya çalıştıkları kapılardan ses gelmemiş, kurmaya çalıştıkları köprünün karşı ayağı hep boşta kalmıştı. Böylece aylar aylara eklenmeye başlamış, seneler olmuştu. Ah o geçmek bilmeyen seneler... Çile dolu, ıstırap dolu seneler...

Vatan hasreti, aile özlemi içten içe yakmaya, kavurmaya başlamıştı içlerini o zamanlar. Ara sıra dizlerinin bağı çözülüyor, ümitlerinin feri sönüyordu ama uzun ömürlü olmuyordu böyle anlar. Gözlerinin önünde, ağlayan bir "adam" silueti beliriyor ve: "Onlar benim imanımı artırıyorlar." diyordu. Hâl böyleyken geri dönmek olur muydu?

Yine de bir memleket havası alsalar, vatan hasreti dindirseler, sevdikleriyle özlem giderseler olmaz mıydı? Olurdu olmasına da, vize alırken bir sözleşme imzalamışlardı. Sözleşme şartlarından biri onların ellerini kollarını bağlıyordu. Beş sene boyunca o ülkeden ayrılamayacaklardı. Aksi takdirde vizeleri iptal edilecekti. Böyle bir durumsa onların bütün emeklerini zayi eder, hayallerinin üstüne kezzap suyu dökerdi. Sıkmışlardı dişlerini iyice. Gömmüşlerdi hasretlerini yüreğe. Sabır demişlerdi. Rabbimiz sabır! Biraz daha... Biraz daha...

Geçen zaman içinde Nermin Hanım birkaç ailenin çocuğunun bakıcılığını daha üstlenmişti. Ailelerle arasında güven ortamı tesis olmuştu. Çocuklarını almaya geldiklerinde içeri buyur edilen ebeveynler bunu geri çevirmez olmuşlardı. Bu kısa oturuşlarda Nermin Hanım milletinin sıcakkanlılığını göstermekte kusur etmiyor, hazırladığı leziz börekleri, çörekleri, pasta ve tatlıları misafirlerine ikram ediyordu. Türk usulü demlenmiş, buğu buğu "ihlas" tüten çay da bunlara eşlik ediyordu. Yeme içme faslında yapılan sohbetlerle tanışıklıklar ilerliyor, aradaki güven artıyordu ama yine de bu yabancı ailenin evlerinin ve gönüllerinin kapısını ardına kadar açması "yerli" halk tarafından kuşkuyla karşılanmış, alışmaları zaman almıştı.

Nermin Hanım izzet ikram işini gün geçtikçe ilerletmişti. Bakıcılığını üstlendiği çocukların ve ailelerinin doğum günü, evlilik yıl dönümü gibi özel günlerinde evine yemeğe davet ediyordu onları. Ramazan ayındaysa iftara çağırıyordu. Hâliyle iftar sofralarının konusu oruç oluyordu. Orucun İslam'ın beş şartından biri olduğundan, nefsi terbiye ettiğinden, sağlığa olan katkısından, sosyal hayata bakan yönünden konuşuyorlardı. İnsanlar, bir şey yeyip içmeden akşama kadar durabilmeyi hem de bunu otuz gün sürdürebilmeyi anlamakta zorlanıyorlardı ama zamanla öyle alışmışlardı ki oruca. Çoğu iftara geleceği gün -Müslüman olmamasına rağmen- oruç tutmaya, orucun kazandırdıklarını bizzat tecrübe etmeye başlamışlardı. Sonraki yıllarda iş tersine dönmüş ve Ramazan ayını dört gözle bekleyen tanıdıkları onları iftara çağırır olmuşlardı.

Bu ziyafetlerde sofrayı özellikle Türk yemekleriyle donatmaya özen gösteriyorlardı. Karnıyarık, biber dolması, kuru fasulye, yaprak sarması, sütlaç, su böreği... Neler yoktu ki menülerinde? Evlerine birkaç defa gelip yemeklerini yiyen hanımlar Nermin Hanım'dan yemeklerin yapılışını kendilerine öğretmesini istemişlerdi. Nitekim bazılarına öğretmişti ama tek tek öğretmekle baş olmuyordu.

O günü çok iyi hatırlıyordu Nihat Bey. Uçağın havadaki hâli gibi yerden kesilmişti ayakları: Bir akşam Nermin Hanım yemek yapmayı öğrettiği bayanlardan bahsediyordu. İşte o anda akıllarına parlak bir fikir gelmişti. Sevinçle birbirlerine sarılmışlardı. Çocuklar oyunu bırakıp onların sevincine iştirak etmişlerdi. Yemek kursu açma fikri gelmişti akıllarına. Öyle ya; o zamana kadar nasıl düşünememişlerdi bunu? Zor olmayacaktı bunu yapmak. Zaten mutfakları bu iş için kullanılıyordu. Geriye sadece adını "kurs" koymak kalmıştı: "Türk Yemekleri Kursu"

Hâliyle Nermin Hanım aşçıbaşı, Nihat Bey yamaktı. Tarık sekizine girmişti. Elinden bazı işler geliyordu. Küçük Nisa neşe

katıyordu kursa, tuz biber yerine. Elbette para kazanmak değildi niyetleri. Bir fırsat kapısı bulmak, gönüllere girmekti düşünceleri. Kalbe giden yolun mideden geçtiğini bilmeyen mi vardı?

Yemek kursu birçok hayra vesile olmuştu. Onun sayesinde onlarca insanla tanışmış, kendilerini tanıtma imkânı bulmuşlardı. Kurs esnasında pişirdikleri yemekleri günün sonunda birlikte yiyerek öyle ayrılıyorlardı. Bu sebeple uzun süre beraber zaman geçiriyorlardı. Kursiyerler, yemek yaparken ve yerken bu yabancı ailenin içine girmişlerdi. Eşler arasındaki sevgi saygı, çocukların yetiştirilmesindeki itina ve dini vecibeleri yerine getirmedeki hassasiyetleri dikkat çekmişti. İslamiyet'le ilgili çok soru sormuşlardı. "Günde beş vakit namaz kılmak zor olmuyor mu? Siz neden televizyonlarda, gazetelerde gösterilen Müslüman tipine benzemiyorsunuz?" gibi sorulardı bunlar. Bazen Anadolu'ya kayıyordu sohbetleri. Bu fasılda memleket fotoğraflarını, kartpostalları gösteriyorlardı kursiyerlerine. Evin muhtelif yerlerine çerçeveletilip asılan resimleri herkes biliyordu. Bunlardan biri Ayasofya, biri Sultan Ahmet Camii, biri Uzun Göl, biri Ölü Deniz, biri İstanbul'un boğaz manzarasıydı. Hâliyle bu harika yerleri yakından görmeye can atan kursiyerler vardı.

Nihat Bey hatıraların salıncağına kurulmuş tatlı tatlı sallanırken, uçak ülkelerine götürüyordu onları. Kocasının sol tarafında oturan Nermin Hanım'ın gözleri uzaklara çevrilmişti. İstikbale uzattığı merdivene tırmanmaya çalışıyordu. Hava alanında kendilerini bekleyen manzaralarla süslüydü basamaklar.

Annesi onları nasıl karşılayacaktı acaba? Çocuklarını tanıyabilecek miydi? Nisa gurbette doğduğundan onu hiç görmemişti zaten. Beş yıl aradan sonra ne hissedecekti? Ya kendisi? Ne diyecekti annesine? Nasıl teselli edecekti onu? Kadıncağızın yarası deşilecekti kızını görünce. Gözünde o sahne canlandıkça ayakları geri gidiyordu ama yüzleşecekti mecburen. Yaşayacaktı o anı ve alışacaktı babasızlığa. Gittiklerinden bir sene sonra almışlardı ba-

basının vefat haberini. Gidememişti cenazesine, uğurlayamamıştı onu son yolculuğuna. Zira gitse dönemezdi tekrar. Taş basmıştı bağrına. Şimdi gitmeli ve babasının kabrinin başına dikmeliydi o taşı. Kızının evlatlık borcu, diye. İki sene evvel abisi kalp ameliyatı olmuştu. Hep iyiyim diyordu telefonda ama sesi pek inandırıcı gelmiyordu. Ailesi de iyi olduğunu söylüyordu. Fakat gurbettekilere üzücü haberlerin verilmediğini bilmeyen mi vardı? Bunu bilmek değil miydi insanın aklına en feci senaryoları getirten? Görebilseydi abisini dünya gözüyle. Emin olabilseydi iyi olduğundan. Ah keşke...

Geçen her dakika ailelerine bir adım daha yaklaşıyorlardı. Birkaç saat sonra ülkelerinde olacaklardı inşallah. Vuslat yaklaştıkça Nermin Hanım'ın içinde tarifi imkânsız duygular dönüp duruyor, bir o yana bir bu yana savuruyordu onu. Düşünecek o kadar şey vardı ki memleketine, ailesine, geride bıraktıklarına dair... Kız kardeşinde karar kıldı. Geçen yıl evlenmişti. Tabii onun düğününe de gidememişti. Bir ay önce doğum yapmıştı kardeşi. Duyduğuna göre minicik elleri, yumuk yumuk gözleri olan bir kız dünyaya getirmişti. Nermin Hanım'a en çok dokunan; kardeşinin, kızına Nermin adını vermesiydi. "Abla," demişti, "bir görsen öyle seni andırıyor ki… Sana doyamadan aramıza mesafeler girdi. Boşluğunu doldursun diye senin adını verdim ona." O gün söylemişti Nihat Bey'e: "Bir kızımız daha olursa adını Kerime koyalım." diye.

Nermin Hanım düşüncelerinden ön sıralardaki bir bayanın yanına gelmesiyle sıyrılabildi. Gözlerindeki nemi fark eden bayan onu yalnız bırakmak için geri dönüyordu ki Nermin Hanım elinden tuttu onun. Belli, bir şey soracaktı kadıncağız. Elinin tersiyle gözlerini silerken: "Beş yıldır ilk defa ailemi göreceğim de… Beni nelerin beklediğinden emin değilim." diyebildi, kesik kesik. Kendini toparlayınca yanına gelen bayan elindeki katalogu göstererek: "Buraya da gidecek miyiz?" diye sordu. Resimde Mevlana

türbesi vardı. "Evet dedi Nermin Hanım. Yeterince vaktimiz olacak. On beş gün boyunca adım adım gezeceğiz Anadolu'yu."

Yemek kursuna katılanlardan on altı kişiyi Türkiye gezisine getiriyorlardı. Anadolu'nun o anlata anlata bitiremedikleri camilerini, güzelim insanlarını, tabii güzelliklerini yerinde göstermeyi planlıyorlardı. Topu topu on beş gün olan tatillerinin tamamında misafirleriyle beraber olacak, vakitleri onları gezdirirken geçecekti. Sonra birlikte döneceklerdi. Aileleri mi? Onları ne kadar görebilirlerse artık… Nasılsa programın bir bölümünde baba ocağında ağırlayacaklardı misafirlerini.

Havaalanına onları karşılamaya gelenler, neredeyse, bir ordu kadar vardı. Kiminin elinde çiçekler, herkes kucağını açmış onları bekliyordu. Nermin Hanım kimin kollarına gideceğini kestiremedi şaşkınlıktan. "Yavrum!" diyerek kendisine ulaşmaya çalışan yaşlı annesini görünce dizleri çözüldü. Annesinin yanı başındaki abisi sıhhatli görünüyordu. Kerime, kızını gösteriyordu ablasına.

Bir düğünlerinde olmuştu böyle konvoy bir de şimdi. Yabancı misafirler böyle bir ilgi beklemedikleri için şaşkındılar. Konvoy, İstanbul'un caddelerinden hızla akıp semtlerine ulaştırdı onları.

***

On beş gün ne ki? Göz açıp kapayıncaya kadar geçmişti. Dönüyorlardı işte. Tıpkı beş sene öncesi gibi… Bu sefer onları uğurlamaya daha kalabalık bir grup gelmişti ama engellemek isteyen yoktu içlerinde. Onlara deli gözüyle bakan, acıyan da... Aksine gıpta ediyorlardı. Nihat Bey'le Nermin Hanım'ın içlerinde pişmanlıktan eser yoktu. Vakıa, gözleri yaşlıydı. Bakışları hüzünlüydü fakat başka bir şeydi bu… Bilerek, isteyerek, şevkle koşuyorlardı görevlerinin başına. Onları hicret mahallerine yeniden götürecek olan uçak gürültüyle havalandı. Nihat Bey, hayat arkadaşının elini tuttu. Kendisine bakan eşine: "Değdi mi ha-

nım?" dedi. "Her şeyi terk edip sıfırdan başlamaya değdi mi? Çektiğimiz bunca sıkıntıya değdi mi?"

Nermin Hanım yan koltukta oturan misafir çifti işaret etti: "Değmez mi hiç? Görmüyor musun Anna'yla eşini?"

Yanlarında oturan genç çift üzerine merakla eğildikleri kitaptan Yusuf kıssasını okuyorlardı. Nihat Bey tam uyumak üzereyken Nermin Hanım'ın işaret ettiği Anna'nın eşi Tomy yanına geldi. Heyecanlıydı. Hâlinden fevkalade bir şeyler olduğu anlaşılıyordu: "Buldum! Buldum Nihat Bey!" diyordu "Adımı buldum. Yusuf olsun benim adım da…"

Nihat Bey'in uykusu dağılıverdi birden. Durup dururken ağlamaya başladı. Hıçkırıklarına hâkim olamıyordu. Herkes vatanından, ailesinden ayrıldığına ağladığını sanıyordu.

Hâlbuki o…

İÇİMİZDEKİ GİZLİ KAHRAMANLAR

Mehmet amcayı tanır mısınız? Düşünmeyin canım. Bal gibi tanırsınız işte. Hepimizin tanıdığı bir Mehmet amca vardır illaki. Sizinkileri bilahare dinleriz, şimdi ben kendi tanıdığımı anlatayım size.

İyi yürekli, babacan bir adam… Öyle olağanüstü bir tarafı yok. Onu bir yazıya konu ettiğimi öğrense şaşırır: "Ne buldun hocam benle ilgili yazacak?" der. Gerçi bu kadar yumuşak karşılamaz ya. Kendisinden bahsedilmesini, hele hele övülmesini hiç sevmez. O yüzden en salim yol bu yazıdan haberdar olmaması. Dediğim gibi, olağanüstü bir hâli yok Mehmet amcanın. Tek meziyeti, hâlden anlayan, insana kıymet veren, sevecen, değerlerini kaybetmemiş sıradan bir Anadolu insanı olması. Üst komşumuz olur kendisi. Beşinci çocuğunu da alnının akıyla yuvadan uçurunca -kendi deyişiyle- "Köroğlu'yla Ayvaz" misali kalakalmışlar Gülizar teyzeyle.

Bizim çocukları torunlarından ayırt etmezler sağ olsunlar. Onların hatırına sık sık yoklarlar bizi. Bazı günler de çocukları evlerine alıp onlarla vakit geçirirler. Böyle zamanlarda oyunlarına iştirak etmeye, masallarını dinlemeye can atarım. Bir bahane uydurup bana köydeki ocak başı muhabbetlerini hatırlatan sıcak atmosferlerine sızarım. Dedemle ninemin dizinin dibinde geçen küçüklüğümü yeniden yaşama imkânı bulurum böylece.

Mehmet amca babasından kalma bir doğrama atölyesi işletiyor. Bir türlü modern zamanların patronları gibi olamıyor o.

Hâlâ her sabah namazdan sonra, Gülizar teyzenin yüksünmeden hazırladığı kahvaltısını yapar ve erkenden, “ekmek teknem” dediği dükkânına gider. Çocukluğunda başlayan bir alışkanlıkla; “Rabbi yessir, velâ tuassir, Rabbi temim bi-l hayr.” duasıyla kapıyı açar. Topu topu altı kişi olan çırakları, kalfaları, ustaları ondan sonra damlamaya başlarlar. Bu sırada o, demliği çoktan ocağa koymuş olur. Çaydanlık ocaktan akşama değin inmez zaten. Gelip gidene ikram edecek çayı her zaman bulunur. Nasip olur uğrarsanız bir gün, hiç çekinmeyin, oturun dükkânına ve hakkınızı ister gibi isteyin çayınızı.

Çalışanlarının her şeyiyle yakından ilgilenir. Perşembe akşamları iş çıkışı onları evine çağırır. –Birkaç sefer beni de çağırmıştı.- Gülizar teyzenin, evime bereket gelecek diye, gün boyu zevkle hazırladığı yemekleri afiyetle yedikten sonra geç vakte kadar sürecek yârenliğe başlarlar. Öyle laf-ı güzaf değildir sohbetleri. Kitaplardan pasajlar okur, menkıbeler anlatır, en son Asr Suresi’yle ayrılırlar. Elemanlarının her derdini bilir Mehmet amca. Hasta olanı tedavi ettirir, borcu olana yardım eder, vakti gelen bekârların evlenmesine de öncülük yapar. Anlayacağınız o sadece işveren, atölyesi de sadece iş yeri değildir. Kendisi gibi dükkânı da görülmeye, bilinmeye değer.

Mert adamdır bizim Mehmet amca. Haksızlığa tahammül edemez. Yoksulu yetimi gözetir. Garibanlara sahip çıkar. Bakın size bir civanmertliğini anlatayım. Dinleyince söylediklerimin temelsiz olmadığını görüp bana hak vereceksiniz:

Apartmanımızdaki boş daireyi dört üniversite öğrencisi kiralamıştı. Bilirsiniz, bina sakinleri bekârlardan pek hazzetmez. O yüzden çatlak sesler çıkmaya başlamıştı. Hatta dokuz numaradakilerin öncülüğünde delikanlıları apartmandan atmak için imza toplanıyordu. Bununla ilgili bina toplantısı kararlaştırılmıştı. Orada Mehmet amca kimseye ağzını açma fırsatı vermeden öyle sahip çıkmıştı ki gençlere, menfî söz söyleyecek kimse kalmamıştı. “Bu

güne kadar size bir zararı oldu mu bu gençlerin? Birinizin çoluk çocuğuna yan gözle baktıklarını gördünüz mü? Malınıza mülkünüze zarar verdiklerine, bir komşuyu rahatsız ettiklerine rastladınız mı? Bu çocuklar bize emanet, memleketimizde misafirler. Değil onları evlerinden çıkarmak, bizim sahip çıkmamız lazım onlara, bu boynumuza borçtur." diyerek lafı benim ağzımdan almış, hissiyatıma tercüman olmuştu.

O günden sonra öğrenciler, apartman sakinlerince kabul görmeye başlanmıştı. İyi çocuklardı. Abdest namaz hususunda Ashab-ı Suffa'ya yakın, edep adap mevzuunda Enderun terbiyesi almış gibiydiler. Konu komşunun çocuklarına derslerde yardımcı olur, kandillerde bütün dairelere Kemalpaşa tatlısı dağıtırlardı. Bir mevlit kandilinde ellerinde güllerle kapımı çaldıklarında ne kadar utanmıştım anlatamam. Bununla kalsalar yine iyi… Ramazan'da iftara çağırmakla iyice mahcup etmişlerdi bizi. Mahcup olduk falan ama maklube miydi neydi, o yemeğin tadı hâlâ damağımda. Komşuları iftara çağırmak, onların kandillerini kutlamak, tatlı dağıtmak, gül vermek gibi unuttuğumuz değerleri o gençler hatırlatmıştı bize.

Öğrencileri tanıdıkça Mehmet amca, onlardan ayrılmaz oldu. Ya onlar onun evinde olurdu ya da o onların evinde. Cuma günleri daha sabah ezanları okunmadan Mehmet amca on küsur yıldır kahrını çeken kartalına gençleri de alıp bir yere gidiyordu. Birkaç sefer onları o vakitte görünce merak edip sormuştum. Hacı Bayram camiine sabah namazı kılmaya gidiyorlarmış. Neyse, konuyu dağıtmadan Mehmet amcayla ilgili son bir şey daha anlatayım size.

Pakistan depreminin olduğu günlerdeydi. Onunla merdivenlerde karşılaştık ama beni fark etmedi bile. Korkuluklardan tutunarak evine çıkıyordu. Yüzünde çizgi çizgi keder okunuyordu. "Hayırdır Mehmet amca, ne bu dalgınlık?" dediğimde, daldığı âlemden ancak çıkabildi. Pakistan'ı yutan depremden bahsetti.

Üzüntüsünün sebebi oymuş. "İnsanlar perperişan. Kış kapıda, başlarını sokacak yuvaları yok." dedi. Ayaküstü dertleştik biraz. Bize düşen vazifeden bahsettik. Pakistanlı kardeşlerimizin ülkemizin her zaman yanında yer aldığından dem vurduk. Bizim okulda, öğrencilerimizin de bir yardım kampanyası başlattıklarını, kendisinin yardımlarını da o kanalla ulaştırabileceğimizi söyledim. Ezildi Mehmet amca. Utandı. Yüzünü çevirdi. Gözlerinin dolduğu kaçmadı dikkatimden. Sonra, "iyi akşamlar" deyip aheste aheste tırmanmaya devam etti.

O günleri hatırlarsınız, Türkiye'nin kalbi "Pakistan Pakistan!" diye atıyordu. Sadece ilköğretim ve lise öğrencileri on trilyon lira civarında yardım toplamıştı. Kumbarasını boşaltıp getiren yavrulara, takılarını gönderen analara, gelinlere, ben de şahit olmuştum. Hatta bizim apartmandaki bahsettiğim üniversiteli öğrenciler dahi aldıkları burslarla, babalarının gönderdiği harçlıklarla iştirak etmişlerdi yardım kervana.

Daha sonra Gülizar teyzenin anlattığına göre, Mehmet amca benimle karşılaştığı akşamın gecesi seccadesinin başında saatlerce gözyaşı dökmüş, inlemiş. İki yüz milyar borcu varmış. Elinde avucundaysa bir şeyciği yokmuş adamcağızın. "Bu gün işe yaramazsa ne gün için yaşar insan?" deyip deyip sızlamış.

Okulumdaydım. Dersten çıktığımda ziyaretçimin olduğunu söylediler. Gelen tahmin ettiğiniz üzere, oydu. Utana sıkıla, epey kabarık bir zarf uzattı bana: "Hocam, dedi. Söylemiştin çocuklar yardım topluyor diye. Karınca kararınca bizim de tuzumuz olsun çorbada…"

Daha sonra öğrendiğime göre, Pakistan için verdiği o parayı borç bulmuş Mehmet amca. "İki yüz milyar borcum var. İki yüz küsur milyar olsa ne çıkar?" demiş. "Onu ödettiren Allah, bunu da ödettirir inşallah."

İşte böyle benim Mehmet amcam. Herkese onun gibi kendisine bakıp hizaya geleceği bir komşu lâzım değil mi? Bana sorarsanız yakınımızda böyleleri çok. Yeter ki biraz tanıyalım komşularımızı.

PEYGAMBER EVİ

Bir vakfın mütevelli heyeti toplantısı yapılmaktadır. Üyelerin tamamı ev hanımıdır. Yer; İstanbul'da bir semt. Gündem; Anadolu'nun çeşitli yerlerinden tahsil için gelen öğrenciler. Onların barınması için yurt veya ev ayarlama, burs temin etme. Bir talebe evinden bahsediliyor. Üç kız öğrenci aralarında denkleştirdikleri parayla kiralamışlar. Üç beş eski eşyadan ve hurdahaş olmuş bir kitaplıktan başka bir şey yokmuş evde. Evin bu hâlinden haberdar olan bir hanım gündeme getirmiş. Mütevellide eşya temini için çare aranmaktadır. Tabii bunun gibi onlarca belki yüzlerce öğrenci ihtiyacı giderilmiştir o güne kadar. Daha giderilmeyi bekleyen bir sürü kalem vardır. Fakat en acil olanı budur şimdi.

Hanımlar düşünür taşınırlar. Acaba nasıl etmeli, ne yapmalıdır? Bu güne kadar kendi verebileceklerini vermiş, isteyebilecekleri kimselerden istemişlerdir. Okullar açılalı birkaç hafta olmuştur. Öğrenciler o çıplak evde belki battaniye üzerinde oturup kalkıyordur. Aş pişmez, sofra kurulmaz orada. Hanımlar bunları düşündükçe önlerindeki pasta tabaklarını geri geri iterler. Çaylar geçmez boğazlardan, bardakta üşür. İçlerine düşen sızı kabarıp taşmaya başlar. Çaresizliğin ezici kıskacındadırlar. Ellerinden gelen pek bir şey yoktur.

Yalnız Hatice Hanım hariç. "İlginç" bir fikir gelir onun aklına. Şimdi kafasında onu ölçüp biçmektedir. Şeytanın galebe çalıp vazgeçirmesi endişesiyle beklenmedik bir anda söyleyiverir aklına geleni: "Ben o evin bütün ihtiyaçlarını giderebilirim." der.

Bu çıkış herkesi memnun ettiği kadar şaşırtır da. Hatice Hanım nereden bulacağıyla ilgili sorulan ısrarlı soruları cevapsız bırakır.

Evet, o, çok gayretlidir, fedakârdır ama şimdiye kadar elde avuçta, kıyıda köşede nesi var nesi yoksa koymuştur ortaya. Hem öyle variyetli biri de değildir. Acaba nereden bulacaktır eşyaları? Üstelik hepsini.

Daha o gün, hava kararmadan önce, bahsedilen öğrenci evine kullanışlı, tertemiz eşyalar gider. İhtiyaçlarının hepsi karşılanmıştır öğrencilerin. Herkes üzümün bağını merak etmektedir.

İşin iç yüzünü ilk öğrenen Hatice Hanım'ın eşi Osman Bey olur: İş dönüşü kendi anahtarıyla kapıyı açıp evine giren Osman Bey, irkilir. Kapısını açtığı ev kendi evi değildir. Ne girişte onu karşılayan ayakkabılık ne alacalı yolluk vardır ortada. Kapısı açık olan salon da bomboştur. Osman Bey paniğe kapılır: "Aman Allah'ım der, ben başkasının evine mi girdim?" Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez vaziyetteyken parmaklarının üzerinde geriye dönüp evden çıkmaya yeltenir. Tam kapıdan çıkmak üzereyken anahtarı fark eder. Bu ev kendi evi değilse anahtarı kapıyı nasıl açmıştır? Şaşkınlığı büsbütün artar. O, bu keşmekeşin içinden çıkmaya çalışırken imdadına nefes nefese merdivenleri tırmanan hayat arkadaşı yetişir:

"Hakkını helal et bey, sana demiştim ama.." der "Öğrencilerin ihtiyacı vardı da…"

Evet, eşi telefonda evden bir şeyler vermek istediğini söylediğinde kendisi ona "istediğini verebilirsin" demişti ama o bu kadarını tahmin etmemişti. Osman Bey bir müddet şaşkınca bakar eşinin yüzüne. Sonra odaları dolaşmaya başlar. Çekyat, kanepe namına bir şey kalmamıştır evde. Yumuşacık halıların, yollukların yerini ipince, eski kilimler almıştır. Mutfak eşyaları ve gıdalar da pay edilmiştir.

Osman Bey kendisinin vereceği tepkiyi tedirginlikle bekleyen eşine döner, ellerini yana doğru açar ve şöyle der: "Ne diyeyim hanım? Hani Hz. Mevlana bir gün eşine sorar: 'Evde yiyecek ne var?' diye. O da: 'Hiç bir şey yok.' diye cevap verir. Bunun üzerine Hazret kollarını kaldırıp sevinçten uçacakmış gibi dönmeye, dönerken de: 'Elhamdülillah, elhamdülillah evimiz Peygamber evine benzedi.' demeye başlar. Ben de onun gibi derim: 'Çok şükür, evimiz Peygamber evine benzemiş. Allah kabul buyursun, senden ebeden razı olsun.'"

TAKINTI

I

Sen, Cemal ve ben vardık okulun arkasında. İlkokul beşe gidiyorduk. Ellerimizi üst üste koyup kenetlemiş ve söz vermiştik, ölene kadar arkadaş kalmaya. Üçümüz her şeyi beraber yapar her yere beraber giderdik. Maçlarda aynı takımda olduk mu, kimse yenemezdi bizi. Cemal erken ayrıldı aramızdan ama sözüne hâlâ sadık. Evlenerek gittiği Fransa'dan her gelişinde mutlaka uğrar, sık sık da telefonlaşırız. Sen başka şehre yerleştin ama seninle de irtibatımız hiç kopmadı hanımın ve çocuklarınla memlekete gelişlerinizde bazı günler bizde kalmanız beni ne kadar mutlu eder anlatamam.

Yani kardeşten öte bir dostluk bizimkisi.

Ah Tahir ah! Kaç kere söyledim sana, bu araba başına bela olur dikkat et, diye. Her seferinde arabanın emniyet sisteminden ve iyi şoför olduğundan bahsederdin. Bunlar kazayı önleyemedi demek… Yenge hanım telefon ettiğinde trafikteydim. Yolumu değiştirip hızlandım. İki saate kalmaz hastanede olurum nasipse.

II

Hatırlar mısın bilmem? Senle ayrı üniversitelerde okuyorduk. Cemal, Fransa'dan izne gelmişti. Bir kurban bayramıydı. Sizin bahçede mangal yellemiş, kurban etinden cız bız yapıp doyana dek yemiştik. Sonra senin odana çekilmiş, okul hatıralarını

karıştırmıştık. İlkokul birden lise sona kadar bütün defter kitaplarını, karnelerini, teşekkür takdir belgelerini muhafaza ediyordun. İmrenmiştik sana. Bizimkilerin külü hangi dağa savrulmuştu Allah bilir. Orada dikkatimizi çekmişti; o kocaman resim defterin özenle korunmuş, tek yaprağı dahi kırışmamıştı. Hemen hemen bütün sayfalarında şirin mi şirin, küçük ev resimleri vardı. Tahta çitlerle çevrili, bacaları tüten, tek katlı, bahçeli evler. Bu resimlerinden başka birçok resmin de öğretmenler tarafından beğenilip okulda sergilenmişti. Hatta ortaokuldaki resim hocasının teşviki sonucu göl kıyısındaki bir ev resmiyle yarışmaya katılıp ödül almıştın.

Fakülte yıllarında mektuplaşırdık seninle, dertlerimizi dökerdik sayfalara ve sevdalarımızı. Karaladığımız şiirleri postaladığımız da olurdu. Tabii bir de kartpostallar vardı; tebrik kartları. Bayramlarda, kandillerde, yılbaşlarında dostlara gönderilecek kartları özenle seçer, arka yüzüne gönlümüzün en derin yerinden aldığımız duyguları yazar, heyecanla gönderirdik. Sonra postacının yolunu gözler, dostlardan gelecekleri beklerdik. Neler olmazdı ki tebrik kartlarında? Kiminde papatya, lale, gelincik iç içe bir tabiat resmi kiminde cami, minare, gökdelen ve bulvarların birbirine karıştığı şehir resmi. Denizde, güneşin utana utana doğuşu ve kızararak, büzülerek batışı da en çok tercih edilen manzaralardandı. Ben gülen çocuk resimleri yollardım genelde. Arkasına da not düşerdim: "Çocuklar ağlamasın", diye. Senin kartlarını düşünüyorum da, hepsinde yeşillikler ortasında, deniz veya göl manzaralı, bilemedin dere kenarında tek katlı, bahçeli, sevimli bir ev var.

Bunlar nereden aklıma geldi şimdi ya? Sırası mı bunları düşünmenin? Adam can derdinde ben kalkmış neleri düşünüyorum. Estağfirullah… Sen ona şifa ver Allahım.

Hay Allah! Radara girdim. Şimdi bir de polislerle uğraş işin yoksa. Cık, cık cık. Neyse, vardır bunda da bir hayır… Eşini bir

daha arayayım. Bakalım bir gelişme var mı? Demek doktorlar, hayati tehlikesi devam ediyor, dediler. Yenge hanım konuşamadı, ağlıyor kadıncağız. Tıbbın bütün imkânlarını seferber etmişler. Dua istiyorlar, sadece dua. Sebeplerin sükût ettiği an…

İdealin mimar olmaktı Tahirciğim. Oldun cidden. En güzel evi kendin için yapacaktın. Diğer çalışmaların hazırlık olacaktı kendi evine. Durmadan maketler, çizimler yapıyordun. Her görüşmemizde bana bunları gösterip fikrimi alıyordun. Eşinle saatlerce odaların yerini, mutfağın genişliğini, balkonun manzarasını konuşuyor, müstakbel eviniz üzerine hayaller kuruyordunuz. Bir yandan da birikim yapıyordunuz inşaat için.

Nihayet birkaç sene önce tam istediğiniz gibi; çamlar arasında, deniz manzaralı bir arsa almıştınız. Evin plan projesiyle ilgili görmediğiniz dubleks, tripleks, villa, danışmadığınız mühendis kalmamıştı. Arsayı en güzel şekilde değerlendirmek istiyordunuz. Aslında sana kalsa Cemal'le ben de yanına taşınacak, arsa üzerine birbirine bakan üç ev yapacak, bir de şirket kurup gönlümüzce yaşayıp gidecektik. Allah ömür verirse çocuklarımızı birlikte büyütüp torunlarımızı birlikte sevecektik. Bu fikir benim de içime sinmişti aslında ama öğrencilerimden kopamazdım ben, sevdamdan vazgeçemezdim.

Farkında mısın bilmem? Son senelerde bu ev meselesini bayağı abartmıştın. Ne zaman arasam ev için bir şeyler alma peşinde oluyordun. Bir araya geldiğimizde varsa yoksa ev inşaatından bahsediyordun. İnşaatın her şeyiyle bizzat ilgileniyordun. Felsefen de şuydu: "İnsan hayatında bir kere ev yaptırır." Kapı ve pencerelerden, fayansa, onlardan halıya, perdeye kadar her şeyi en güzelinden almak için hanımınla dolaşmadık yer bırakmamıştınız. Hatta bazı şeyleri yurtdışından getirtmiştiniz. Kapı kolları bunlardandı mesela. Eve taşınmanızın bundan iki ay öncesine kadar sarkması da bu yüzdendi. Kendine en güzel evi yaptırma fikrine saplanıp kalmıştın Tahirciğim. Bütün hayatını bu fikre göre

planlamıştın. Güzel işlerin hepsini "evi yaptırdıktan sonra"ya bırakmıştın. Evi bitirip içine bir otursan o zaman bütün güzel işlere vakit bulacaktın. Kaç defa ikaz ettim bu hususta seni ama…

Gerisi neyse de, şu İsmail meselesinde beni yanıltmıştın dostum. Mahallemizin garibanlarından bir öğrencimdi bu çocuk. Çalışıp çabalayıp, dershaneye bile gitmeden üniversiteyi kazanmıştı. İlk iki sene sen ona burs veriyordun. Üçüncü senesinde ev yaptırdığını, artık burs veremeyeceğini söylemişsin. Yakıştıramamıştım bunu sana. Oysa ikimiz de Hacı Arif amcanın verdiği burslarla okumuştuk. Şimdi nasıl oluyor da lüks tutkun ve fantezilerin yüzünden…

Neyse Tahirciğim. Son yıllarda biraz kırgındım sana ama geçelim bunları. Sen her şeye rağmen benim arkadaşımsın. Bak ben sözüme sadığım, sana geldim. Dur bakalım, hastane şu köşeyi dönünce olmalıydı. Evet, evet doğru gelmişim. Arabayı şu boş yere park edeyim. Sonra acil servisi bulmalıyım. Yenge hanım da orada zaten…

III

Tahirciğim, o malum kazanın üstünden bir yıl geçti, değil mi? Allah cümlemizi beterinden de benzerinden de korusun. O günleri düşünüyordum az evvel; on bir gün hastanede kalmıştın, biz de başında. Cemal, duyar duymaz Fransa'dan kalkıp gelmişti. Ayrılmaz üçlü yine bir aradaydık. Sen kendini iyi hissettiğin sürece sohbet etmiştik. Geçmişten, gelecekten bahisler açmıştık. Biraz gülmüş, biraz ağlamıştık.

Son birkaç yıldır değişen, ev yaptırma hırsına kapılan sen, kazadan sonra gitmiş yerine bizim saf, temiz ve cömert Tahirimiz gelmişti. Aslını bulmuştun yani. Bir gün hastanede: "Bir ev yaptırmaya kalktım bütün mesaimi, bütün paramı onun için ayırdım. Oysa içinde iki ay bile oturamadan göçüyordum ahirete. Acaba

oradaki evden ne haber?" demiş ve içli içli ağlamaya başlamıştın. Başka bir gün İsmail meselesini açmıştın. Al al yüzünde utancın okunuyordu. Elime bir tomar para tutuşturup ona ulaştırmamı tembihlemiştin. Bir musibetin tesirini görmüştüm sende.

Tamamen iyileşmesen de işine gider gelir olmuştun. Bir ramazan günü çoluk çocuk iftar sofrasında oturmuş ezan bekliyorduk. Telefonum çalmıştı. Arayan sendin:

– Oh çok şükür! Kurtuldum, demiştin.

– Hayırdır. Neden kurtuldun, demiştim.

– Evden dostum, evden kurtuldum.

– Nasıl yani?

– Biliyorsun bu ev takıntısı beni tanınmaz hâle getirmişti. Sattım onu. Dörtte biri fiyatına şirin bir ev aldım. Tıpkı resim defterimdekiler gibi.

– İyi iyi pek sevindim, hayırlı olsun. Kalan parayı ne yapacaksın?

– Ne yapayım, yeni bir ev yaptıracağım!

O zaman anlamamıştım niyetini. Sonradan ortaya çıktı ki o parayı semtinizde yapılmakta olan öğrenci yurduna bağışlamışsın. Taa hastanedeyken koymuşsun zaten bunu kafana. Yine kurtulamamıştın be arkadaşım inşaattan. Fakat farkında mısın bilmem? Cennet arsasına kuruluyordu bu sefer evin.

Ne dersin, Cemal, sen ve ben karşılıklı üç ev yaptırabilir miyiz oraya?

KURTARICILARIMIZ

Bir grup eğitimci arkadaşla emekli öğretmen Sabri Bey'in yanına gitmiştik. Aramızda lise yıllarında onun öğrencisi olanlar da vardı. Maksadımız hem bu örnek şahsiyeti ziyaret edip hâlini hatırını sormak hem de öğretmenlik anılarını dinleyip kendimize dersler çıkarmaktı. Bizi görünce çok sevindi, ziyaretimizden memnun oldu. Sanki sınıftaymış gibi tatlı tatlı konuşmaya, nükteli ifadelerle hatıralar anlatmaya başladı. Öyle tatlı konuşuyordu ki zaman su gibi akıyordu biz farkına varmadan.

"Dünyaya bir daha gönderilsem yine öğretmen olup eğitim hizmetleriyle uğraşmak isterim. Zira ben çocuklara âşık, onlara sevdalıyım. Hem en büyük yatırım insana yapılan yatırımdır." diyordu. Meslek hayatında birbirinden ilginç ve etkileyici o kadar çok şey yaşamıştı ki biz inanamıyorduk. Bir insan ömrüne bu kadar hizmet nasıl sığar diye düşünüyor.

Bizim kendisini hayranlık ve ilgiyle dinlediğimizi, yaptıklarına şaşırdığımızı görünce, bütün bunları neden yaptığını anlattı:

"Öğretmenlik sadece okulda ders anlatmak değildir sevgili meslektaşlarım. Bilgi aktarmak tek başına yetmez. Öğretmenliğin bir de eğitmek, terbiye etmek, davranış kazandırmak, problem çözmek kısımları vardır. Talebenin yalnız okuldaki durumuyla ilgilenmek eksik kalır. Çünkü eğitim öğretim, hayatın bütün ünitelerini içine alan bir süreçtir. Bunun için, öğrenci okul dışında neler yapar, kimlerle vakit geçirir, aile yapısı nasıldır, ne yer ne içer vs. bunların hepsini bilmek gerekir. Sıkıntısı olan çocuklarla

özel ilgilenmek, dertlerini anlamak, gerekirse okul idaresiyle ve velilerle görüşerek çözüm bulmak da öğretmenin görevleri arasındadır."

Söylediklerinin hepsi doğruydu, biz de biliyorduk bunları ama o sadece bilmekle kalmamış aynı zamanda uygulamıştı, aramızdaki fark buydu. Sabri Hocamız önündeki bardaktan bir yudum su içti, çok mühim bir şey diyeceği zamanlardaki tavrını takındıktan sonra sözlerini şöyle sürdürdü.

"Sizler benim genç meslektaşlarımsınız. Şu söyleyeceklerime kulak verin. Daha önünüzde uzun yıllar var inşallah. Vaktinizi verimli değerlendireceğinizden kuşkum yok. Dünyanın en kutsal mesleğini icra ediyorsunuz. Öğretmenliğe ne kadar çok vakit ayırırsanız ayırın, değer. Öğrencilerinizle beraber olmaktan kaçmayın, onlarla geçirdiğiniz zamanı kayıp zaman olarak görmeyin. Onlara kıymet verip fikirlerini dinleyin, tekliflerini ciddiye alıp değerlendirin. Sakın ola ki başkalarının yanında küçük düşürmeyin talebelerinizi, hakaret etmeyin, bazı olumsuz davranışlarını 'gençtir, kanı deli akıyor, ilerde uslanır' diye sineye çekip müsamaha gösterin. Çünkü sevgili meslektaşlarım, öğrencileriniz ahirette sizin kurtuluşunuza vesile olacak. Bunu aklınızdan çıkarmayın. Bakın, bununla ilgili bir öğretmen arkadaşımızın gördüğü rüyayı sizlere nakledeyim, bir de bu gözle değerlendirin talebelerinizi.

Aynı okulda görev yaptığımız bir arkadaşımız vardı. Kelimenin tam anlamıyla idealist bir öğretmendi. Kendisini öğrencilerine adamıştı. Neredeyse özel hayatı yoktu. Bütün vaktini okulda, okulun yurdunda veya veli ziyaretlerinde geçirirdi. Bir gün âlem-i menamda rüya görürken kendisini mahşerde hesaba çekilirken görmüş. Mahşer kalabalığında, sıcağın altında hesaba çekilmek üzere çağrılmayı beklerken, dünya hayatını gözünün önünden geçiriyor, nefsinin muhasebesini yapıp sorulara vereceği cevapları düşünüyormuş: 'Akıl bâliğ olduktan sonra namazlarımı hiç aksatmadım, oruçlarımı da öyle. Zekât ve sadakalarımı da üzerime

düşenden fazlasıyla verdim çok şükür. Rabbim kabul ettiyse hac da yaptım elhamdülillah. Farz ibadetlerimde bir eksiğim yok, az çok nafilelerim de var.' diye yaptığı hesap içini ferahlatıyormuş.

Nihayet Mahkeme-i Kübra'ya çağrılmış. Huzur-u İlahi'de, yaptıklarının ve yapmadıklarının hesabını soracaklarmış şimdi ona. İlk olarak; "Allah için ne yaptın?" diye sorulmuş. Kıldığı namazlardan, tuttuğu oruçlardan, verdiği zekât ve sadakalardan, yaptığı hacdan ve nafile ibadetlerinden bahsedip; "Allah için bunları yaptım" demiş. Ona ; "Bunları sen kendin için yaptın, sırf Allah için ne yaptın onu söyle?" denilmiş. Şaşırıp kalmış, verecek cevap bulamayıp bunalmış. Allah'a takdim edeceği daha faziletli bir ameli yokmuş bildiği. Koluna girecek iki görevli meleğin onu sürükleye sürükleye cehenneme götürmesi işten bile değilmiş. Yavaş yavaş ümidi kaybolmaya, dizlerinin bağı çözülmeye başlamış. Hiç hesaba katmadığı bir akıbetle karşı karşıya kalmış. Etrafına şaşkın şaşkın bakınıp yardım isteyeceği birilerini arıyormuş ama herkesin işi kendi başından aşkın olduğundan, kimsenin diğerini düşünecek hâli yokmuş. "Allah için ne yaptın?" Sorusuna verecek cevap bulamadığı, bütün ümitlerini yitirdiği, cehennemle burun buruna geldiği esnada, arkasında bir uğultu işitmeye başlamış. Başını çevirip sesin geldiği yöne doğru baktığında, hayatını onları yetiştirmek uğruna tükettiği öğrencilerini görmüş. Kendilerini işaret edip hep bir ağızdan; "Hocam bizi söyle, Hocam bizi söyle! Sen bizi sırf Allah rızası için yetiştirdin." diyorlarmış. Onları görünce, 'havf' hâli yerini 'reca'ya bırakmış. Vereceği cevabı bulmuş artık. Sevinç içinde; "Ben ömrümü Allah rızası için talebe yetiştirmede harcadım, vaktimi ilim meclislerinde, okullarda, öğrenci yurtlarında geçirdim, vücudumu da bu uğurda eskittim." demiş. Bu cevap Huzur-u İlahi'de kabul edilmiş ve "Haydi geç!" diye, cennetin yolu gösterilmiş."

Sabri Bey bu rüyayı anlatırken sesinin titremesine engel olamıyor, çok etkilendiğini belli ediyordu. Etkilenilmeyecek gibi de

değildi zaten. Biz, başlarımız önlerimizde, ahirette kurtuluşumuza vesile olacak öğrencilerimize bir an önce kavuşmak, öğretmenliğin icaplarını yerine getirmek azim ve niyetiyle Hocamızın dualarını da alarak yanından ayrıldık. Artık öğrencilerimize farklı bir pencereden bakıyorduk.

GECE(Yİ) KURTARMAK

Saat yarımı yine geçmişti. Salih Bey, vefalı hanımının, "çocuklar uyumadan gelsen keşke" deyişini hatırladı. Minicik kızının yarım yamalak ağzıyla, "baba, bugün gitmesen olmaz mı" sözleri çınladı kulaklarında.

Olmazdı. Gitmese olmazdı. Gönlünü yıkayıp arıtmasa, ruhunu beslemese olmazdı. Gitmeliydi. Gitmeli ve gönül dostlarıyla buluşmalı, kalbinin üzerinde biriken eracifi silmeli, cennet yamaçlarında gezinmeliydi. Gitmişti o yüzden. Meclisten biraz erken ayrılmak niyetindeydi. Fakat ne mümkün? Girince o atmosfere, alınca o rayihayı, serilince önüne manevi sofralar, her zamanki gibi unutmuştu vakti. Mecburen yine uyurken öpecekti yavrusunu.

Hiç âdeti olmadığı hâlde farklı bir yola kırdı direksiyonu. Uzun zamandır kullanmadığı kestirme bir yoldu burası. Çevredeki binalarda tek tük ışıklar yanıyordu. Ortalık tenhaydı. Ara sıra arabalar geçiyordu. Bir iki de sarhoş, o kadar. Caddenin bitimine yakın yol kenarında biri seçiliyordu. Araba bekler gibi bir vaziyeti vardı. Salih Bey, "Allah Allah, bu saatte kim olabilir ki? Otobüs, dolmuş da geçmez şimdi. Hava epey soğuk, alayım şu garibanı." diye düşünürken kenara yanaşmıştı bile.

Bekleyenin tir tir titreyen bir genç kız olduğunu ancak ön camı açınca fark edebildi. Bu, hesap etmediği bir durumdu. Yalnız başına genç bir kızı arabasına alması -hem de bu saatte- hiç ona göre değildi. Bu yüzden yoluna devam etmek istedi. Fakat

kızın hâli iyi görünmüyordu. Belli ki yardıma ihtiyacı vardı. Onu bu hâlde bırakırsa kurda kuşa yem olur diye korktu.

Kız çekine çekine açılan cama yanaştı. Salih Bey; "Yolda kaldınız galiba. Dilerseniz evinize götürebilirim." dedi. Kız usulca kapıyı açtı ve arabanın arka koltuğuna ilişti. Salih Bey arabasına binen genç kıza nereye gideceğini sordu. Kız başını önüne eğdi. Utangaç bir tavır takındı. Duyulur duyulmaz bir sesle, "siz nereye isterseniz" dedi. Salih Bey afalladı. Direksiyon hâkimiyetini kaybetti bir ara. Neredeyse yoldan çıkacaktı. Kılık kıyafeti normaldi kızın. Aklına bu kadarı da gelmemişti. Nasıl da düşünememişti? Gecenin bu saatinde yalnız başına bir kız, sokak ortasında… Salih Bey İmtihanın en büyüğüyle karşı karşıyaydı belki. Aklından iffet abideleri geçmeye başladı teker teker; Züleyha'nın teklifine "Maazallah / Ben Allah'tan korkarım." diyerek hapse girmeyi göze alan Hz. Yusuf; Hz. Ömer'in cemaatinden, mescide giderken yoluna ağ geren fettan bir kadının kapısında diline dolanan ayet-i kerimeyle yığılıp kalan ismi meçhul delikanlı; çadırına gelip kendisini sunan günahkâr kadın karşısında sabaha kadar ağlayan Süleyman ibn-i Yesar ve daha niceleri… Gözlerinden şıpır şıpır yaş damlamaya başladı.

Ondaki bu şoku gören, böylesi taraklarda hiç bezinin olmadığını anlayan kız da ağlamaya başladı. Neden sonra susabildiler. Kız çok mahcup hâldeydi. Yüzünü elleriyle gizlemeye çalışıyor ve hiç konuşmuyordu. Salih Bey aynadan bile bakmıyordu oysa. Arabayı kenara çekti. Evini, ailesini sordu genç kıza. Bir süre cevap vermedi kız. Sonra başından geçenleri anlatmaya başladı: Babası asgari ücretle çalışan biriymiş. Kendisi de üniversite öğrencisiymiş. Burs bulurum umuduyla cesaret edip gurbete okumaya çıkmış. Fakat evdeki hesap çarşıya uymamıştı. İlk zamanlar yurtta kalıyormuş. Birkaç ay üst üste aidatını ödeyemeyince yurttan çıkarılmış. Bir müddet okul arkadaşlarının evine sığınmış ama artık onlara da gidemiyormuş. Memleketine dönecek parası

da yokmuş, kimseden de bulamamış. İş bulmak için çalmadık kapı bırakmamış. Bir yerde yarım gün çalışmaya başlamış ama patronun art niyetli olduğunu sezince çareyi işi bırakmakta bulmuş. Başka işveren olmamış. Yardım için müracaat ettiği vakıf ve dernekler de henüz cevap vermemişler. Birkaç gündür orada burada sabahlıyormuş. Midesine günlerdir sudan başka şey girmiyormuş. Kaç zamandır bu hâl içinde kıvranıp durmaktaymış zavallı. Son çare olarak filmlerde gördüğü bu usulde(!) karar kılmış. Söylediğine göre hayatta kalmak için artık ya çalmak zorundaymış ya da… Gerçi fırından ekmek, manavdan meyve, marketten başka bir şey çalmayı denemiş kaç kere fakat becerememiş. Birinde kameralara yakalanmış diğerinde görevliler görmüş. Derdini kimseye dinletememiş.

Kızcağız çok utanmıştı bunları anlatırken. Salih Bey'se yerin dibine batmıştı. Hiç arkasına bakmadan zakkum yutar gibi dinlemişti zavallıyı. Sonunda boynu bükülmüş, başı direksiyonun üstüne düşüvermişti. Allah bunların hesabını kime soracaktı acaba? Bu kızcağız gibi daha niceleri vardı kim bilir? Komşusu açken tok yatmaması gerekenlerle karnını doyurmak için namusunu pazara çıkaranlar aynı mahallede aynı şehirde olabilir miydi? Oluyordu. Olmuştu işte. Peki, kimindi ortadaki namus? Sadece bu zavallı kızın mı? Yoksa bütün bir milletin mi?

Salih Bey birden arabayı çalıştırdı ve gaza bastı. Kızcağız telaşla koltuğa yapıştı. "Beni nereye götürüyorsunuz? Lütfen indirin, gitmek istiyorum." diye ağlamaya başladı. Salih Bey güven veren ses tonuyla; "Korkma bacım, biz namus bekçisiyiz. Irz düşmanı değil." diyerek onu teskin etti. Araba hızla gelip şehrin ortasında bir binanın önünde durdu. Burası Salih Bey'in, eşi vasıtasıyla gıda yardımında bulunduğu, bazı öğrencilerine burs temin ettiği bir kız yurduydu. Geç saat olmasına rağmen binanın önündeki kulübede bulunan yurdun ihtiyar bekçisi Said amca vasıtasıyla idarecileri ayaklandırdı. Masraflarını kendisi deruhte

ederek yanındaki kızcağızı yurda yerleştirdi. Bir kâğıda not yazıp kızın eline tutuşturdu. Kâğıtta şunlar yazılıydı: "Hemen bir banka hesabı açtır ve numarasını yurt müdiresine bırak, ben ondan alırım. Okulunu bitirene kadar masraflarını ben üstleniyorum. Hiçbir zaman senin adını sanını öğrenmeyeceğim, karşına çıkmayacağım. Sadece dua et bana yeter."

Salih Bey aynen dediği gibi yaptı. Bir daha hiç görmedi onu. Adını dahi öğrenmedi. Yalnız yurt müdiresinden bu öğrencinin durumunu zaman zaman yazılı olarak bildirmesini rica etti. Böylece kızcağızın hâlinden haberdar olabildi. Bu yazılarda onun edepli, namuslu ve çalışkan bir kız olduğu belirtiliyordu. Yurdun her bakımdan örnek öğrencilerinden biri olduğu da…

Seneler hızla geçti. Salih Bey'e o kızla karşılaştıkları geceden -yaklaşık- dört yıl sonra yurttan bir yazı ulaştı. Yazıda; kızın okulunu bitirdiği ve Anadolu'nun bir köşesinde öğretmenliğe başladığı haberi veriliyordu.

Salih Bey kalkıp abdest aldı. Bir masumun kurtulmasına vesile olduğu için şükür namazı kıldı. Evet, biri kurtulmuştu o talihsizlerin. Peki, daha kurtarılmayı bekleyen kaç tanesi vardı? Salih Bey kolları sıvadı ve neslin imdadına koşmaya devam etti. Zira biliyordu ki; "Ömür pek kısa, lüzumlu işler pek çok" tu.

SEVGİ HER KAPIYI AÇAR

Adımlarını hızlandırmış, elindeki çantayı sıkıca kavramış, okul servisinin kendisini alacağı ekmek fırınının önüne doğru gidiyordu. Saatine bir kez daha baktığında aynı dakika içinde üçüncü kez baktığını anladı. Gözü 100–150 metre ilerdeki fırının önündeydi. Servis tam köşeyi dönerken o da oradaydı. Arabaya binince yarı uyur vaziyetteki öğrencilere ve acele eden şoföre selam verip oturdu.

Birinci saat yine o sınıfın dersine girecekti. Okulda "Hababam Sınıfı" diye bilinen sınıfa... Sadece kendisi değil bütün öğretmenler illallah etmişti öğrencilerinden. Ders işleyebilmek imkânsıza yakındı. Kimisi uyur, kimisi konuşur, kimisi ayakta dolaşır, kimisi hocayla tartışır, kimisi geç gelir... Defter, kitap, kalem, silgi gibi her öğrencide bulunması gereken araç- gereçlere hiç ihtiyaç duymazlardı. Üstüne üstlük Bilal Bey'in meslekte ilk yılıydı. Yani öğretmenlikle ilgili öğrenmesi gereken çok şey vardı. Fakültede aldığı teorik bilgiler her zaman işe yaramıyordu. Bütün bunlardan dolayı şu 10/C' ye derse girmeyi hiç mi hiç istemiyordu. Kaç defa müdür beye çıkıp o sınıfın derslerinin kendisinden alınması için konuşmak istemişti ama her seferinde vazgeçmişti.

O bunları düşünürken servisleri okula gelmişti bile. Sabah töreninin ardından dersliklere geçildi. Sınıf aynıydı, manzarada bir değişiklik yoktu; yarısı kılık- kıyafet engeline takılmış, müdür yardımcısının odasındaydı. Bazıları kantinde kahvaltı yapmakla meşguldü. Biraz sonra ellerinde çaylarla çıkıp gelirlerdi. Sınıfta

olan birkaç kişi de ya uyuyor ya da konuşuyordu. Bilal Bey'in içeri girdiğinden haberleri dahi yoktu. Yine aynı şeyler oldu sınıfta, geç kalanlar, geç kâğıdı almaya gidenler, uyuyanlar, konuşanlar… Dinleseler de dinlemeseler de Bilal Bey dersini anlattı. Uyarması gerekenleri usanmadan defalarca uyardı. Teneffüs zili çaldığında derin bir oh çekip kendini koridora attı. Normalde derste vaktin nasıl geçtiğini anlamazdı. Birden çalıverirdi ziller, hiç saatine bakma ihtiyacı duymazdı ama bu sınıfta tam tersi oluyordu.

O gün okul çıkışı öğretmenler toplantısı vardı. Öğrenciler okuldan ayrılırken öğretmenler de toplantının yapılacağı salona geçiyorlardı. Toplantıda Müdür Bey söyleyeceklerini söyledikten sonra öğretmenlere söz verdi. Söz alanların hepsinin derdi ve şikâyeti ortaktı; "10/C'ye nasıl bir çözüm bulunacak?" Ders işleyemiyorlardı o sınıfta. Müdür Bey denilenleri dinledikten sonra, bir hatırasını anlattı:

"Öğretmenliğe başladığım ilk yıllardı. Görev yaptığım okulda da böyle bir sınıf vardı ve aynı şeylerden biz de müştekiydik. Öğrenciler defalarca disipline gitmiş ceza almışlardı. Okuldan atılmalarından bahsediliyordu. O sıralarda eski öğretmenlerden Halil Bey okulumuzu ziyarete gelmişti. Öğretmenler odasında muhabbet ederken, söz bazı öğrencilerin yaramazlığına, ders dinlemeyişine geldi. Ondan, neler yapabiliriz, nasıl başa çıkarız diye tavsiyeler istedik. Halil Bey de öğretmenliğe başladığı sene başından geçen bir hâdiseyi anlattı. İlk tayini çocuk ıslah evine çıkmış. Küçük yaşta suç işleyip hapse düşen, yaşları on iki ile on sekiz arasında değişen öğrencilere ders anlatacakmış. Bunların kimisi hırsızlık yapmış, kimisi adam yaralamış, kimisi de cinayet işlemiş. Dersler iki yüz kişilik amfilerde işleniyormuş. İlk dersini anlatmak için amfiye girdiğinde bir gürültüdür başlamış. Bütün öğrenciler iki ellerini birden sıraya vuruyorlarmış. Ders dinlemek istemiyor, dersi ve hocayı protesto ediyorlarmış. Halil Bey eline

mikrofonu almış, tam bir şey diyecekken gürültü iyice artmış. Aynı olay birkaç kez tekrarlanınca, önündeki kürsüye iki eliyle birden o da vurmaya başlamış. "Haydi çocuklar" demiş; "Tempo!" Hep birlikte vurmaya başlamışlar. "Daha hızlı, daha hızlı!" diye bağırıyormuş mikrofonla. Öğrenciler sıralara daha hızlı vurmaya başlamışlar. Vurdukça elleri acımış ve yorulmuşlar. Yaptıklarından vazgeçmek zorunda kalmışlar. Halil Bey o derste ancak birkaç şey söyleyebilmiş. İkinci defa derse girdiğinde bu sefer bütün sınıf hep bir ağızdan "öhö, öhö" diye öksürmeye başlamış. Dersi yine sabote ediyorlarmış. Halil Bey eline yine mikrofonu almış: "Çocuklar havalar da soğuk bu aralar, herhâlde sizler de üşütmüşsünüz. Haydi hep birlikte öksürelim." diyerek o da başlamış öksürmeye. "Daha hızlı çocuklar, daha hızlı." diye teşvik ediyormuş onları. Amfide iki yüz kişi birden "öhö, öhö" diyormuş. Nihayetinde boğazları gıcıklanmaya başlayıp sesleri çıkmaz olunca bundan da vazgeçmek zorunda kalmışlar. Hem onlar ellerini sıraya vururlarken hem de öksürürlerken Halil Bey'in gözleri amfide dört dönüyormuş. Bu çocukları örgütleyen elebaşlarını tespit etmeye çalışıyormuş. Nitekim bunlardan bazılarını tespit edebilmiş. Diğer öğrenciler, bir şey yapmadan önce onlara bakıp öyle harekete geçiyorlarmış. Zil çalınca Halil Bey bunlardan birisini yanına çağırmış, kantine gidip birlikte çay içmişler. İltifat edip değer vermiş o öğrenciye. Diğer gün bir başka öğrenciye aynısını yapmış, diğer gün bir başkasına... Böylelikle Halil Bey ıslah evinde en çok sevilen ve dersi en çok dinlenen öğretmen olmuş. Öyle hâle gelmiş ki öğrenciler; Halil Hocaları sınıfa girerken hepsi birden ayağa kalkıp selam duruyorlarmış."

Müdür Bey bunu anlattıktan sonra öğretmenlerin gözlerinin içine bakarak şöyle dedi: "Arkadaşlar, sevginin açamayacağı kapı yoktur, öğrencilerimize sevgi ve şefkatle yaklaşalım, onları kazandığımızı göreceksiniz."

Bilal Bey artık ne yapması gerektiğini biliyordu. Öğrencileriyle teker teker konuşacaktı. İlk olarak sınıfın en haşarısı Erkan'la öğle tatilinde kantinde çay içtiler. Onunla arkadaşça ve samimi bir şekilde konuştu. Ertesi gün Orhan'la aynı şeyi yaptı. Gördüğü her yerde selam verip hâl hatır sordu onlara. Sonunda öğrenciler kapılarını sevgi anahtarıyla açmaya çalışan Bilal Bey'e kapılarını sonuna kadar açtılar. Bilal Bey sadece okulda değil, her yerde aynı metodu kullanmaya başladı. Artık problemler onun gözünü korkutmuyordu. Çünkü elinde her kapıyı açan, her meseleyi çözen bir anahtar vardı.

EKSPRES DURMAZ

Ankara'ya dönmek üzere Harem otogarına vardığımda ince ince yağmur yağıyordu. Taksiciye parasını verip bagajdan çantamı aldım. Hiç sonu yokmuş gibi bir biri ardına gelen arabalardan dolayı yolun karşısına geçmekte biraz zorlandım. Çantamın ıslanmaması için yağmurun değmediği saçak altlarından yürümeye çalışıyordum. Saat altıya beş vardı ve ben altı otobüsüne yetişmeliydim. Adımlarımı sıklaştırırken yol hazırlıklarımı düşünüyordum. Okuyacağım iki kitap ve bir dergi valizimin yan cebindeydi. Yola çıkmadan evvel günahlara ve musibetlere karşı kalkan vazifesi görmesi niyetiyle abdestimi de almıştım.

Eğer altı arabasında yer bulabilirsem iki saat sonra mola verirdik. Böylece akşam namazımı kılmakta bir sıkıntı yaşamazdım. Otobüsle şehirlerarası yolculuk yapacağımda öncelikle namaz vakitlerine dikkat eder, bileti ona göre alırdım.

Garaja girdiğimde otobüsler yavaş yavaş peronlardan hareket etmeye başlamıştı. Yağmur çiselemeye devam ediyordu. Alışılagelmiş bir gürültü vardı. Kimin ne söylediği anlaşılmıyordu. Terminal; acele eden veya bilet arayan yolcularla, sevdiklerini uğurlamaya ya da karşılamaya gelen yolcu yakınlarıyla, otobüslerini doldurmaya uğraşan firma elemanlarıyla, ekmek teknelerinin başında bekleyen, beklerken de bağıran işportacılarla ve daha biri çıkmadan yerine yenisi gelen arabalarla dopdoluydu. Sağ omzumda taşıdığım çanta kalabalığın arasında yanından geçtiklerime takılıyor, yürümekte zorlanıyordum.

Birkaç yere bilet sorduysam da müspet cevap alamadım. Kiminin yeri kalmamıştı, kimininse bu saatte arabası yoktu. Galiba bir sonraki arabalara kalacağım diye düşünüp acele etmekten vazgeçmiştim ki; ön camına konulan tabela da "Ankara - Ekspres" yazan bir 403 gördüm. Bilet aradığımı anlayan çalışanlardan biri yanıma yaklaşıp: "Ankara mı abi?" diye sordu. "Evet" anlamında başımı sallayıp onun ardından alçak tavanlı yazıhaneye yöneldim. Benimle birlikte içeri giren adam, kasanın başındaki kişiye: "Abime yardımcı ol!" diye seslenip yeni bir müşteri bulmak için dışarı çıktı. O: "Ankara hemen kalkıyor, Ankara!" nakaratını tekrar ederken bilet kesen ince yüzlü, kalın kaşlı şahsa sordum:

– Saat kaçta varırız?

– Beş saat sonra oradasınız beyefendi.

– Hemşerim uçakla mı gidiyoruz, bu ne hız?

– Ekspres efendim bu araba. Hiç mola vermez yani.

– Mola vermez mi? Dur bir dakika, kesme bileti. Ben akşam namazını nasıl kılacağım peki?

– Bolu dağında 15 dakika durur o zaman kılarsınız.

– Kesin durur değil mi, sıkıntı çıkmasın sonra?

– Yok, beyefendi endişelenmeyin. Biz de Müslümanız elhamdülillah, buyurun, deyip üzerini okunması zor yazı ve rakamlarla doldurduğu bileti uzattı.

Valizimi bagaja teslim etmeden önce içinden, okumayı düşündüğüm kitaplarımı ve dergimi aldım. Arabaya binip koltuğuma oturdum. Yanımda kimse yoktu şimdilik. Radyoda sevdiğim bir şarkı çalıyordu:

"Sen gülünce güller açar Gül Pembe
Bülbüller seni söyler, biz dinlerdik Gül Pembe
Sen gelince bahar gelir Gül Pembe
Dereler seni çağlar sevinirdik Gül Pembe"

Hareket saatini beş dakika geçmesine rağmen araba hâlâ kal-

kacak gibi görünmüyordu. Mavi gömlekli muavin kapının önünde; "Ankara, Ankara!" diye bağırıyordu. Ben kitap okumaya başladığım için geç hareket etmesinden pek rahatsız olmasam da böyle düşünmeyen yolcular vardı. Onlar görevlileri uyarınca 'bir problem olduğunu, hemen kalkacaklarını' ifade ettiler. Sonunda 15 dakika gecikmeli de olsa garajdan hareket edebildik.

Elimdeki kitaba kendimi kaptırmıştım. Hava ağır ağır kararıyordu. Arada bir başımı sağa çevirip gurub ederken portakal rengini alan güneşe bakıyordum. Bolu Dağı'na yaklaştığımızda güneş yerini yıldızlara bırakmıştı. İçimi "Ya şoför durmazsa?" diye bir endişe yalayıp geçiyordu. Zira bu tür yol hikâyelerini çok dinlemiştim. Endişemi izale etmek için muavini çağırıp "Molayı nerede vereceksiniz?" diye sordum. Daha bıyıkları yeni terlemiş, parlak simalı delikanlı sesinin en yumuşak tonuyla: "Bu araç ekspres abi, durmaz." dedi. Gözlerim hayretle açıldı: "Nasıl yani? Otogardayken bana duracağınızı söylediler." dedim. Konuşmamıza kulak kabartan çevredeki yolcular da bana iştirak ettiler. Onlara da aynı şey söylenmiş. Delikanlı: "Şoför beye sorayım." diyerek onun yanına gitti. Geriye döndüğünde yüzü ekşiydi: "Durmayacakmışız." dedi. Nezaketimi kaybetmemeye özen göstererek ama kesin bir ifadeyle; "Delikanlı, şoför beye söyler misin ben namaz kılacağım ve bilet alırken bana mola vereceğiniz söylendi." dedim. Muavin benim isteğim üzerine yeniden kaptana gidip istirhamımı iletti. Fakat karar aynıydı. Bu sefer ben yerimden kalkıp otobüsün ön tarafına geçtim. Otuz beş yaşlarında olduğunu tahmin ettiğim şoförün yanına varıp çömeldim. Niyetim tartışmak değildi. Sadece derdimi anlatmak istiyordum:

– İyi akşamlar, kolay gelsin.

– Teşekkür ederim.

– Beyefendi mola verecek misiniz?

– Hayır efendim. Bu araç ekspres.

– Yani?

– Ekspres durmaz.

– Ama ben bilet alırken 15 dakika duracağınızı söylediler.

– Bilmiyorum beyefendi. Firma kararı böyle, duramam.

– Bakın, ben namaz kılacağım, abdestim de var. Sadece 5 dakika durursanız bana yeter.

– Kusura bakmayın duramam. Saat 11'de Ankara'da olup yolcuları servise yetiştirmem lazım.

– Şoför bey, garajdan 15 dakika geç kalkarken bunu düşünmediniz mi?

– Namaz araçta kılınabilir beyefendi.

– Zorda kalınca evet ama beni buna mecbur bırakmamalısınız.

– Bir yolcu için 38 kişinin hakkını yiyemem.

– Mola isteyen yalnız ben değilim ki!

– Ben vazifemi yapıyorum beyefendi!

– Bakın. İnisiyatif sizin elinizde…

– Hayır efendim. Firma kararı böyle… Durursam ceza alırım.

– ……

– ……

Şoför kibar konuşuyordu fakat yine kararından vazgeçmiyor, üstelik araçtan inmeme izin vermiyordu. Benim uzun süre orada kalmamdan endişelenen ikinci kaptan yanımıza gelip ne olduğunu sordu. Ona da durumu anlattım faydası olur umuduyla lakin kâr etmedi. Adamlar inat ediyordu. Hem de araçta namaz kılınabilir diye bana yol gösteriyorlardı. Daha fazla konuşmanın yararı olmayacağını gördüğümden arabanın ön camında yazılı olan sefer numarasını alıp gerekli mercilere şikâyet etmek niyetiyle yerime geçtim.

Vaktin çıkmasına bir müddet daha vardı. Her şeye rağmen kılmalıydım namazımı. İki seçenekten birini tercih etmek zorundaydım; ya otobüsten inip namazımı kılacak ve başka bir vasıtayla yola devam edecektim ya da dinimin verdiği ruhsatı kullanıp namazımı koltukta eda edecektim. Otobüsten insem başka bir otobüse verecek yol param yoktu. Onun için mecburen ikinci şıkkı tercih ettim. Namaza durmadan önce ellerimi açıp: "Rabbim! Sen her hâlimi, her niyetimi biliyorsun kılacağım namazı kabul buyur!" şeklinde dua ettim. Kıble olduğunu tahmin ettiğim cihete yöneldim. Oturduğum yerde namaza duracaktım ki; araba sağa sola yalpa yapmaya başladı. Koltuğa sıkıca tutunarak düşmekten ancak kurtulabildim. Şoför zar zor sağa yanaşıp arabayı hemen durdurdu. Durmaz dediği ekspres durdurulmuştu. Kapıları açtı. Yolcular ne olduğunu hâlâ anlayamamıştı. Panik hâlinde otobüsü boşaltırken neredeyse birbirlerini ezeceklerdi. Ben en son inenlerdendim.

Arabanın bir şekilde lastiği patlamıştı. Vaziyetten anlaşıldığına göre büyük bir kaza atlatmıştık. Yol kalabalıktı, geçen arabalarla çarpışabilirdik. Ayrıca yüzlerce metrelik uçurumun kenarındaydık... Şoförle benim aramdaki diyalogdan haberi olan bazı yolcular sürücünün başına toplanmış; "Adamın namaz kılmasına izin vermedin Allah'ın gücüne gitti. Beş dakika geç kalsak ne olurdu. Senin yüzünden hepimiz ölecektik neredeyse. Bu sana ders olsun." sözleriyle onu suçluyorlardı.

Ben hiç ilgilenmedim onlarla. Zaten akşam namazının vakti geçmek üzereydi. Patlayan teker yedeğiyle değiştirilirken düzlük bir alan bulup ceketimi serdim. Yolcuların hepsi çok korkmuştu ama bir süre sonra her şey normale döndü. Sanki az önce ölümle burun buruna gelen onlar değildi. Her gün böylesi hadiselerle karşılaşıyormuş gibi havadan sudan konuşmaya başladılar. Onların yarı şaşkın yarı hayran bakışları arasında sakin sakin namazımı kıldım.

Otobüs yeniden hareket ettiğinde şoföre hiçbir şey demeden yanından geçip gittim. Zaten adamcağız suçlu suçlu gözlerini kaçırıyordu. Yerime oturup kitap okumaya devam ettim. Etrafımdakilerin, davranışlarımda değişiklik olup olmadığını anlamak için beni göz ucuyla süzdüklerini hissedebiliyordum. Ankara otogarında arabadan inerken adamın yanına yaklaşıp kulağına eğildim: "O kaza namazın kerametiydi. Herkesin bir planı vardır ama Allah'ın da bir planı olduğu unutulmamalıdır. Durmaz denilen ekspres Allah dilerse durur." deyip merdivenden indim. Şoför yüzünü dışarı doğru çevirdi. Umursamazlığından mıydı yoksa utancından mı, bilemedim...

DEĞİŞEN HAYATLAR

"Marifet iltifata tâbidir." ve "Başarılı öğrencinin nazını çekmek hocasına düşer." düsturlarını uygulayan tarih öğretmeni Yavuz Hoca, görev yaptığı dershanede yapılacak deneme sınavı neticesinde en yüksek puanı alan üç öğrenciyi yemeğe götürme sözü vermişti. Deneme sonucunda ödülü hak edenler; yirmili yaşlara yaklaşmış olan, Sinan, Murat ve Tahir isimlerindeki üç delikanlıydı. Pek parlak geçmeyen lise yıllarından sonra ayakları yere basınca, akıllarını başlarına toplamış, canla başla çalışarak istedikleri fakültelere girmeye uğraşıyorlardı. Vakıa, 'temelleri' sağlam değildi ama dershane öğretmenlerinin derste ve ders dışındaki gayretleri sayesinde seviyelerini epey yükseltmişlerdi. Nitekim verilen emekleri boşa çıkarmadıklarını son denemede 'zirve' yaparak ispat etmişlerdi. Elbette onlar için gerçek ödül hocalarının iltifatına mazhar olmaktı. Buna rağmen, sonuçların açıklandığı andan itibaren Yavuz Hoca'yı gördükleri her yerde; "Hocam bizi nereye götüreceksin?" demekten geri kalmıyorlardı. Öğretmenleri de, manidar bir şekilde tebessüm ederek onların merakını kamçılıyordu.

Nihayet beklenen gün gelmişti. Yavuz Hoca'nın; "haydi gidiyoruz" anlamındaki baş hareketiyle neşeli bir sohbet eşliğinde dershane binasından çıktılar. Gençler, ısrarlı sorularına rağmen, hâlâ nereye gittiklerini öğrenememişlerdi.

Kapılarında garsonların yoldan geçenleri nazikçe içeri davet ettiği lokantaların bulunduğu bir caddeden geçiyorlardı. Öğren-

ciler, şurası mı, burası mı diye girecekleri yeri tahmin etmeye çalışırlarken Yavuz Hoca, camında Bereket Lokantası yazan nezih bir mekâna yöneldi. Burası, Yavuz Hoca'nın arkadaşlarıyla bazen geldiği, sahibiyle de tanıştığı güzel bir yerdi. Çok şatafatlı değildi ama yemeklerinin lezzetine diyecek yoktu. Şehirde birçok kimse misafirlerini burada ağırlardı.

Yavuz Hoca'nın girmek üzere olduğu lokantayı gören öğrenciler bir anda irkildi. Gözleri fal taşı gibi açıldı. Bulundukları caddeye, etraftaki binalara teker teker bakmaya başladılar. Gençler, aralarında fısıltıyla bir şeyler konuşurlarken onları peşinde sanan öğretmenleri çoktan içeri girmişti bile. Öğrenciler kapının önündeydi hâlâ ve tedirgin bir hâlleri vardı. Oraya kadar gayet neşeli gelmişlerdi ama ne olduysa neşeleri kaçmış görünüyordu. İçlerinden biri, kapının önünden; "Hocam buraya girmesek." diye seslendi. Yavuz Hoca, önce bir anlam veremedi isteksiz olmalarına. Sonra, pahalı olduğu için girmek istemediklerini düşünüp; "Paramız yeter, korkmayın size bulaşık yıkatmam." diyerek geçip cam kenarına oturdu. Öğrenciler, mecburen peşinden girdiler ama iki büklüm. Fırsat bulsalar hemen kaçacak gibi görünüyorlardı. Sandalyelerde ateş varmış gibi iğretice oturdular. Oturmak değil, dense dense ilişmek denirdi buna. Rahatsızlıkları Yavuz Hoca'nın dikkatinden kaçmamıştı fakat bir anlam da veremiyordu vaziyetlerine. Gözlerini kısıp; "Yoksa beğenmediniz mi?" diye sordu. Bu fırsatı kaçırmak istemeyen Sinan hemen atıldı ve; "Evet hocam, burası pek iyi değil. İlerde benim bildiğim daha güzel bir yer var, hem daha ucuz, oraya gidelim." dedi. Yavuz Hoca, onları memnun etmek için yerinden tam kalkıyordu ki, omzunda dost bir el hissetti: "Ooo Hocam! Hoş geldiniz."

Yavuz Hoca, başını çevirdiğinde lokantanın sahibi Ahmet Bey'le göz göze geldi. Onu gören öğrencilerin renkten renge, hâlden hâle girmeleri de gözünden kaçmadı. Ahmet Bey, Yavuz Hoca'yla tokalaştıktan sonra, gençlere isimleriyle hitap edip hep-

sinin teker teker ellerini sıktı. Delikanlılar bir suçlu gibi başlarını önlerine eğiyorlardı. Ahmet Bey, bakışlarını onların üzerlerinde gezdirirken devamlı tebessüm ediyordu. Lokanta sahibinin her hâlinden memnuniyet, gençlerin her hâlinden ise tedirginlik ve mahcubiyet okunuyordu. Yavuz Hoca'da ise daha çok şaşkınlık ve merak hâkimdi. Öğrencileri kulaklarına kadar neden kızarmışlardı acaba? Ahmet Bey onları isimlerini bilecek kadar nereden tanıyordu? Oysa lokanta sahibiyle tanıştıklarından hiç bahsetmemişti gençler. Hem onunla karşılaşmaktan hoşnut olmadıkları o kadar aşikârdı ki… Sınavda başarılı olduklarına bin pişman bir hâlleri vardı. Yavuz Hoca; "Bu işin içinde bir iş var ama hele hayırlısı…" diye düşünüp hadiseyi seyrine bıraktı.

Onun şaşkınlığının sebebini tahmin eden Ahmet Bey: "Hocam sanırım bizim tanışmamıza şaşırdınız. İzah edeyim isterseniz." dedi ve müsaade isteyip masadaki boş sandalyeye oturdu. Karşısındakinin meraklı bakışlarının yüzüne çevrildiğini görünce de, kaş göz işaretleriyle kendisine engel olmaya çalışan delikanlılara aldırmadan, anlatmaya başladı: "Hocam bu gördüğünüz dükkân iki sene evveline kadar meyhaneydi. Maalesef ben de işletmecisiydim. Özellikle gençlerden oluşan müşterilerle dolup taşardı burası. Bu delikanlılar da okulu asıp asıp kafa çekmeye gelirlerdi. O zamanlar bu üçü en iyi müşterilerimdendi."

Yavuz Hoca'nın gözleri hayretten fal taşı gibi açılmıştı. Şu pırıl pırıl gençleri o hâlde tasavvur edemiyordu. Hâlbuki şimdi ne kadar temiz ne kadar başarılıydılar. Ahmet Bey, gençlerin sırlarını bir nevi ifşa ederken onlar oturdukları yerde büzüştükçe büzüşüyor, kaybolmak istiyor, 'yer yarılsa da içine girsek" diye düşünüyorlardı. Ahmet Bey'e de çok kızmışlardı hani. "Ama hocam sizin yanınızda görünce bunları, inanın ayaklarından öpesim geldi. Simaları ne kadar değişmiş, alınları ne kadar aydınlanmış böyle bunların. Çok sevindim hocam çok. Rabbim beni o menhus işlerden kurtardıktan sonra hep müşterilerimi düşünür, üzü-

lürdüm. Kendimi suçlu bulur, hatalarımı nasıl düzeltebilirim diye kıvranıp dururdum. Demek hiç beklemediğim anda benim imdadıma yetişen Allahım bunları da yalnız bırakmamış."

Ahmet Bey'in samimi itiraflarını dinleyen, nemli gözlerine şahit olan gençler rahatlamışlardı. Hepsi Ahmet Bey'in neden ve nasıl meyhaneciliği bırakıp içkisiz bir lokanta açtığını merak etmişlerdi. Tahir'in bunu sorması üzerine o, başından geçenleri hikâye etmeye başladı: "Hemen şu ilerde bir cami var. İmamı ve cemaati sabah akşam iş yerimin önünden geçerlerdi. Her geçişlerinde gözlerinin içine bakardım, belki selam verirler, benimle konuşurlar diye ama hep kaçırırlardı gözlerini. Allah'ın selamını benden esirgerlerdi. Bu duruma çok üzülüyordum. Yaptığım işin kötü olduğunun farkındaydım. Lakin kendimi bu işe mecbur hissediyordum. Ayrıca parası da gayet iyiydi. Ezan vakitlerinde, çalan müziği durdururdum devamlı. Ramazan aylarında kapatırdım dükkânı. Her sene orucumu tastamam tutardım. Meyhaneciyim diye dinsiz de değildim yani. Hayatımı değiştiren olay yaklaşık iki sene önce oldu. Rabbime sonsuz hamd-ü senalar olsun beni kurtardı. O akşam meyhaneme iyi giyimli iki adam geldi. Ben yerimde oturmuş her zamanki gibi gelip gideni izliyordum. Bu kişileri daha önce görmemiştim. Meyhane müşterisini gözünden tanırız biz. Bu adamlarda hiç müşteri tipi yoktu. Maliyeden veya emniyetten olabilirler diye endişelendim biraz. Neyse ki, korktuğum gibi değilmiş. Kapıdaki garsonun işaretiyle benim yanıma kadar geldiler. 'Bize ayıracak biraz vaktiniz var mı?' diyerek söze başladılar. Kendilerini tanıttılar önce. İkisi de esnafmış. Biri galerici, diğeri beyaz eşyacıymış. 'Biz bir gazetenin gönüllüleriyiz. Gazetemize abone bulmak için dolaşıyoruz. Size geliş gayemiz de bu.' dediler, gazetenin içeriğini ve misyonunu anlattılar. Bahsettikleri gazeteyi biliyordum. Dinî ve millî hassasiyetleri olan bir gazeteydi. Bir meyhaneye abone yapmak için gelmelerine şaşırmıştım doğrusu. O akşam epey konuştuk

onlarla. Yanlarında bulunan dergilerden de hediye ettiler. İki gün sonra iş yerimi açarken kapının önünde gazeteyi görünce çok heyecanlandım. İş güç sahibi, itibarlı insanların gece vakti, sıcak yuvalarından çıkıp abone yapmak için gönüllü olarak dolaştıkları gazeteyi kim merak etmez ki… Hemen açıp satır satır okumaya başladım. Ne haberleri ne de resimleri alıştığım mecmuaların hiç birisine benzemiyordu. Farklı bir dünyanın kapılarını aralıyordu bana. Bu arada abone yapan arkadaşlar sık sık ziyaretime gelip gitmeye başladılar. Onlarla uzun uzun sohbetler ediyorduk. Derken birbirimizin evlerine gider gelir olduk. Bu böyle birkaç ay devam etti. Yaptığım işin yanlış olduğunu her gün daha iyi anlamaya, vicdan azabı çekmeye başlamıştım. Nihayet meyhaneciliği bırakmayı kafaya koydum. Geçim derdi bu işi yapmak için mazeret teşkil edemezdi. Zira rızkı veren Allah onu helal yollarla aramamızı istiyordu. Bu düşüncelerimi o arkadaşlarıma da açtığımda beni tebrik ve teşvik ettiler. Sonunda, Rabbim nasip etti meyhaneyi kapattım, yerine gördüğünüz bu lokantayı açtım elhamdülillah."

Yavuz Hoca'ya ve gençlere de Ahmet Bey'i tebrik etmek düşüyordu. Demek, bir selamı, bir gazeteyi, bir dergiyi küçük görmemek lazımdı. Allah, çok küçük şeyleri vesile ederek insanları hidayete sevk ediyordu.

ALLAH DİLERSE

İstanbul Maltepe'nin şirin sokaklarından birinde ambulansın ciğerleri dağlayan sesi yankılanmaya başladı. Acı sesi duyan hemen herkes evinin balkonuna ya da penceresine koştu. Ambulans, böbrek yetmezliği hastası olan ve az evvel perhizini bozması sebebiyle fenalaşan kırk yaşında ve- tamamı erkek- altı çocuk annesi Arife Hanım'ın evinin önünde durdu. Hasta, sağlık ekibi tarafından sedyeyle merdivenlerden indirilirken hastanın bir yaşındaki oğlu Fatih'in çığlığı siren sesine karışıyordu. Sokak sakinleri hasta komşuları için tasalanıyor, balkon ve pencerelerden semaya açılan eller Şafi-i Hakiki'den şifa diliyordu.

Ambulans, yürekleri yakan sesini ve bir yığın endişeyi ardında bırakıp hastaneye ulaştı. Kardeşleri Bursa'da ilahiyat fakültesinde okuyan Cahit'e annelerinin acilen hastaneye kaldırıldığını haber verdi. Bulduğu ilk otobüsle İstanbul'a gelen Cahit, soluğu bütün yakınlarının da toplandığı hastanede aldı. Ara sıra açılıp kapanan acil servis kapısından görüldüğü kadarıyla, doktorlar ve hemşireler koma hâlindeki annesinin başında toplanmış onu tedavi etmeye çalışıyorlardı.

Az sonra Arife Hanım'ı yoğun bakım ünitesine aldılar. Hastanın koridorda çaresizce bekleyen eşi, babası, iki kardeşi ve üç büyük oğlunun yanına gelen - aynı zamanda başhekim olan yaşlı doktor, Arife Hanım'ın hayati tehlikesinin olduğunu söyledi. Akrabalarının yapabilecek bir şeyleri yoktu. Kimse kimseyle konuşmuyor, dudaklar sadece dua için kımıldıyordu. Biri ortaokul-

da diğeri ilkokulda okuyan öbürü ise henüz bir yaşında olan üç küçük çocuğu ise halalarıyla birlikte, olup bitenden habersiz evde bekliyorlardı.

Arife Hanım hastaneye geleli üç gün olmuştu. Bütün tedavilere rağmen en ufak bir iyileşme emaresi yoktu. Hastanede bekleyenler, sadece önemli gelişmeleri söylemek için kendileriyle konuşan yaşlı başhekimin yanlarına doğru geldiğini görünce karmaşık duygulara kapıldılar. Acaba ne diyecekti doktor? Minicik ümit vardı yüreklerinde; dağ gibi de endişe... Ağır adımlarla onlara yaklaşan Doktor, hastanın durumunun ciddi olduğunu, kurtulma ihtimalinin neredeyse olmadığını söyledi. Bir şey daha diyecekmiş gibi duraksadı, elini şakağına götürdü sonra vazgeçip üzgün üzgün odasına yöneldi.

Doktorun söylemek isteyip de son anda vazgeçtiği şeyi anlayan Arife Hanım'ın babası, hepsinin bildiği ama söyleyemediği acı gerçeği dile getirdi: "Evlatlarım, görüyorsunuz kurtulma ümidi yok. Arife'yi evimize götürelim, ruhunu çocuklarının yanında, başında Kur'an-ı Kerim okunurken teslim etsin." Dedesinin teklifine ne babasının ne de dayılarının cevap verdiğini gören Cahit, yeşil gözlerini ona çevirip: "Dede, nereden biliyorsun öleceğini? Biz burada da okuruz Kur'an-ı Kerim'i!" deyince bir daha hastayı eve götürme lafını eden olmadı.

Arife Hanım hastanedeki dördüncü günündeydi. Bütün doktorlar onun için seferber olmuştu ama nafile... Hekimlerin ağzından yakınlarını yıkan; "Umudumuz kayboluyor, hasta günden güne kötüye gidiyor, elimizden gelen her şeyi yaptık." sözlerinden başka bir şey çıkmıyordu.

Yoğun bakım ünitesine alınan hastanın yanına kimseyi almamalarına rağmen son kez görecekleri düşüncesiyle kocasına, babasına ve çocuklarına bir defaya mahsus izin verdiler. O da uzaktan ve en fazla iki dakika...

Hastaneye gittiklerinin beşinci günü doktor, öğle üzeri Arife Hanım'ın kocasını ve babasını odasına çağırdı. Onlara; hasta için gerekli bütün müdahaleleri yaptıklarını ancak müspet netice alamadıklarını söyledi. Sonra da, daha evvel söylemeye niyetlenip de söylemediği şeyi söyledi: "Hastanız en fazla birkeç gün daha yaşar. Bana sorarsanız, onu evine götürün ölümü orada beklesin, bizim yapabileceğimiz bir şey kalmadı." Bu konuşmanın ardından hasta yakınlarının kalan azıcık umutları da tükendi. Mecburen hastayı taburcu ettirip evlerine götürdüler.

Arife Hanım'ın hastalandığını komşularından ve tanıdıklarından duymayan kalmamıştı. Eve getirildiğini haber alanlar akın akın ziyaretine geliyorlardı. Gelenler sessizce oturuyor, okumasını bilenler Kur'an-ı Kerim okuyor, bilmeyenler de dua ediyordu. Hastanın taburcu olduğu akşam, ziyaretine gelenlerden biri, Fikirtepe'de bitki ilaçları yapan bir kişiden bahsetti. Söylediğine göre birçok insana Allah, onun yaptığı ilaçlar vesilesiyle şifa vermiş. Böyle zamanlarda bu türden akıl verenler çok olduğundan dikkate alınmasa da Arife Hanım'ın eşi Salih Bey son bir umut diye Fikirtepe'ye, bahsedilen zatın yanına gidip karısının hastalığını uzun uzun anlattı. Adam gereken ilacı yapacağını, ertesi gün gelip alabileceklerini söyledi. Salih Bey ertesi sabah erkenden gidip adamın hazırladığı ilaçları aldı.

Yapımında çeşitli bitkilerin kullanıldığı ilaç, tablet hâlindeydi. Arife Hanım'a belli zaman aralıklarıyla onu vermeye başladılar. Hasta aldığı her ilaçtan sonra iyiye gidiyordu. Derken gözleri açılmaya başladı. Yavaş yavaş kendine geldi. Birkaç gün sonra şuuru tamamen yerindeydi. Taburcu olduğunun dördüncü günü, Arife Hanım oğullarından Yusuf'un eşliğinde semtlerindeki bir klinikte tahlil yaptırmak için evinden çıktı. Sapasağlam görünüyor, kimseden yardım almadan yürüyebiliyordu. Bu duruma şahit olanlar hayretler içindeydi. Bu kadar kısa zamanda hastanın

iyileşmeye başlayıp ayağa kalkması inanılacak gibi değildi. Zaten görmeden kimse inanmıyordu Arife Hanım'ın iyileştiğine.

Arife Hanım'ın köylüsü Adil'in, kliniğin köşesinde pastanesi vardı. O da hastayı hem hastanede hem de evinde ziyaret edenlerdendi. Fakat iyileşmeye başladığından haberi yoktu. Onun için kulağı minareden gelecek sela sesindeydi. Çünkü komşusunun hastaneden çıktığının dördüncü günüydü ve -doktorların söylediğine göre- iyileşme imkanı hiç yoktu. Onu sapasağlam kaldırımda yürürken görünce, gözlerine inanamadı önce. Sonra heyecanla telefonun başına geçip hastaneyi aradı. Başhekimle konuşup gördüklerini nakletti. Başhekim duyduklarına inanamayıp: "Olmaz öyle şey, mümkün değil beyefendi, karıştırıyor olmalısınız." dediyse de Adil'in ısrarı üzerine emin olmak için arabasına atlayıp hastanın evine gitti. Doktor eve vardığında Arife Hanım henüz klinikten dönmemişti. Önce evdekilerden dört gün içinde olup bitenleri dinledi. Aklı almadı duyduklarını, inanılır gibi değildi, tıp yanılmış olamazdı, hastanın durumunu heyette görüşmüşler ve bütün doktorlarla fikir birliğine varmışlardı. Az sonra Arife Hanım'ı karşısında sapasağlam görünce doktor, neredeyse küçük dilini yutacaktı. Onun gerçekten iyileştiğini görünce; belki de ilk defa yanılmış olmaktan mutlu oldu. Bütün bildiklerini yeniden gözden geçirmek üzere evden ayrılırken Arife Hanım'a sağlıklı ve huzurlu bir ömür temennisinde bulundu. Şahit olduğu bu hadise doktora; hastalığın da sağlığın da Allah'ın elinde olduğu; O, dilemeden hiçbir şeyin olamayacağı hakikatini çok iyi anlatmıştı. Doktorlar da, ilaçlar da, şifalı bitkiler de sadece birer vesileden ibaretti. Her şey Malik-ül mülk olan Allah'ın tasarrufundaydı.

O günden sonra Arife Hanım -biraz da ailesinin ısrarıyla zaten önceden yaptığı- perhizine daha çok dikkat etmeye başladı. Yakınlarının inancına göre Allah onu çocuklarına bağışlamıştı. Çünkü biri daha sütten kesilmemiş altı erkek evladı vardı ve onlara bakacak başkası yoktu.

Arife Hanım'ın komaya girmesinin üzerinden altı sene geçti. O zaman bir yaşında olan küçük oğlu Fatih büyüdü, okul çağına geldi. Diğer oğullarından kimi evlenip yuva kurdu kimi okulunu bitirip iş sahibi oldu kimi de askere gitti.

Kendisi de yemeyi içmeyi seven Arife Hanım, Bey'ine ve çocuklarına leziz yemekler hazırlamak için mutfağa girdi. Buzunun çözülmesi için önceden dolaptan çıkardığı kıymayı, ocağa koyduğu tavanın içine attı ve kavurmaya başladı. Mutfağı nefis et kokusu sardı. Arife Hanım dayanamayıp kestiği ekmeğin arasına kavrulmuş kıymadan koydu ve iştahla yemeye başladı...

Böylece altı senedir devam ettiği perhizini bozdu. Yavaş yavaş fenalaşmaya başladı yine, tıpkı altı yıl önceki gibi. Ambulansın ciğerleri yakan sesi yankılandı sokakta... Yine sedyeyle indirildi merdivenlerden. Bu sefer sadece siren sesi duyuluyordu mahallede. Çünkü ilkokula başlayan Fatih henüz okuldan dönmemişti. Hastanede koşuşturmaca yine başladı, aynı teşhisler tekrar konuldu, doktorlar ellerinden geleni yine yaptı, Fikirtepe'deki adamın bitkilerden yaptığı ilaçlar tekrar kullanıldı. Fakat bu sefer iyileşemedi Arife Hanım. Ecel gelip dayanmıştı kapısına ve gitmeye hiç niyeti yoktu. Oğulları başında Kelam-ı İlahiyi okuyup dua ederken hastane odasında ruhunu Rahmana teslim etti. Ondan geriye, yetiştirdiği güzel evlatları kaldı. Şimdi onlar sürekli anneleri için Kur'an-ı Kerim okuyor, dua ediyor ve onun adına hayır hasenatta bulunuyorlar.

ŞUURALTI

Durmuş Bey iş yerinde toplantıdaydı. Gelen bir telefon üzerine; "Arkadaşlar müsaade ederseniz benim çıkmam lazım." diye nezaketen izin istedi. Ali ve İsa Beylerle buluşacak, oradan da açacakları yeni okul için tavsiye edilen binaya bakacaklardı. Hızlı adımlarla arabasına doğru ilerlerken, binanın okula uygun olması için dua ediyordu. Arabasının kapısını besmeleyle açıp kontağı çevirdi. Yol boyunca teypten hiç çıkarmadığı Abdüssamet'in Kur'an kasetini dinledi. Az sonra arkadaşlarıyla sözleştiği yerdeydi. Onlar da henüz gelmişti. Ellerindeki adresi son kez kontrol edip üçü bir arabaya bindi. Yolda giderken, bu mevkide bir okula çok ihtiyaç olduğundan, bina uygunsa ve sahibiyle anlaşabilirlerse güzel olacağından bahsettiler.

Semtin zenginlerinden Kemal Bey yeni biten yapısının önünde onları bekliyordu. İsa Bey onu daha önceden tanıyordu. Hoşbeşin ardından birlikte binayı gezmeye başladılar. Her katı bütün yönleriyle gözden geçiriyor, şurası sınıf, şurası öğretmenler odası, şurası müdür odası vs. diye binayı okul olarak zihinlerinde canlandırmaya çalışıyorlardı. Kantin neresi olabilir, öğrenciler nerede oyun oynayabilir, bahçenin büyüklüğü ne kadar gibi şeyleri de konuştular. Durmuş Bey, başını yukarı çevirmiş boyası, sıvası nasıl diye binanın tavanına bakıyordu. Diğerleri kendilerini heyecanlı bir sohbete kaptırmış gidiyorlardı. Bir ara kulaklarında öğrencilerin cıvıl cıvıl sesleri yankılanır gibi oldu. Bulundukları yer ışığı az aldığından ve güneş guruba yaklaştığından epey loş-

tu. Hepsinin dilleri düşüncelerine tercüman oluyor, gözleri etrafı inceliyordu.

Aniden bir ses duyuldu merdiven boşluğunda; 'küüt' diye, ardından bir; 'ahh' işitildi belli belirsiz. Ne oldu diye etrafa bakarlarken Durmuş Bey'in aralarında olmadığını fark ettiler. 3 metre kadar aşağıda boylu boyunca yatıyordu Durmuş Bey. Koşarak aşağı indiler. "Ne oldu? Neyin var?" Sorularına cevap alamadılar. Yüzünden çok acı çektiği anlaşılıyordu. Üzeri toz toprak içerisindeydi. Arkadaşları incinmemesine dikkat ederek Durmuş Bey'i arabaya taşıdı. İsa Bey direksiyona geçti, Kemal Bey ön koltuğa oturdu. Ali Bey'se arkaya yatırdıkları Durmuş Bey'in başının altına dizlerini koymuş hem sarsılmasını engellemeye çalışıyor hem de dualar mırıldanıyordu. Durmuş Bey hiçbir şey konuşmamıştı. Konuşturmaya, bilincini açık tutmaya uğraşıyorlardı ama nafile. O kısacık zaman diliminde akıllarına olması muhtemel en kötü şeyler üşüşüyordu. Acaba beyin kanaması mıydı geçirdiği? Yoksa hafızasını mı kaybetmişti? Ya da; dili mi tutulmuştu. Bütün bunlar zihinlerinden yıldırım süratiyle geçerken dörtlü sinyalleri yanan araba, korna sesleriyle hastaneye doğru ilerliyordu.

Ali Bey, belki bir şeyler söyler diye gözlerini arkadaşının yüzünden ayırmıyordu. Bir ara dudaklarının hareket ettiğini gördü. Dikkat kesilince Fatiha suresini okuduğunu anladı. Kucağında kımıldayan dudakları öndekilere de işaret etti. Hepsi duyuyordu okunanları. Fatiha'yı bitirince, Yasin suresini okumaya başladı Durmuş Bey. Gayet anlaşılır şekilde telaffuz ediyordu ayetleri. Bu durum karşısında dinleyenler, gözyaşlarına hâkim olamadı. Düştüğünden bu yana ağzını hiç açmayan arkadaşları, belki de ölümle pençeleştiği şu dakikalarda aşığı olduğu Kur'an'ı tilavet ediyordu. Kelam-ı İlahi'yi okumayı ve dinlemeyi çok severdi zaten. Bazı surelerini ezberler, boş kalınca hafızasından okurdu. Arabasının teybinde sürekli Kur'an-ı Kerim kaseti çalardı. Teypten okunmayınca kendisi okumaya başlamıştı. Belki de; "Nasıl

yaşarsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle haşir olursunuz." Hadis-i Şerif'ine mazhar olacaktı.

Acil servisin önüne geldiklerinde Yasin-i Şerif de bitmişti. Görevliler bir sedyeye yatırıp hemen içeri aldılar kazazedeyi. Hastane hareketlenmişti. İlk müdahaleler yapılırken İsa Bey olayın nasıl olduğunu anlatıyordu doktora. Durmuş Bey'i bir odaya aldılar. On beş yirmi dakika sonra, orta yaşlarda görünen, sakin tavırlı, gözlüklü doktor dışarıda bekleyenlerin yanına geldi. "Hayati tehlikesi yok çok şükür. Ancak, belinde birkaç kırık tespit ettik, hemen ameliyata alacağız. Bir de, geçici hafıza kaybı yaşıyor, meraklanmayın." dedi.

Doktor yeniden hastanın yanına dönerken İsa Bey, Durmuş Bey'in iş yerine telefon açıp, mesai arkadaşlarını telaşlandırmadan, kısaca kazayı anlattı. "Sakın ailesine haber vermeyin." demeyi de ihmal etmedi. Şimdilik aileyi endişelendirmek istemiyorlardı.

Kazayı haber alan iş arkadaşları hastaneye gitmek için hemen hareketlendi. Yolda; insan hayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunu konuştular. Bir saat önce yanlarında olan arkadaşlarının durumu, buna en çarpıcı misaldi. Binilen araçlarda salat-ı tefriciyeler okundu, dualar edildi Durmuş Bey'e, Cenab-ı Hakk'ın Şafi ismiyle şifa vermesi için.

Üç beş gün sonra Durmuş Bey, yoğun bakımdan çıkmış hastanede bir odaya alınmıştı. Etrafındakilere bakıyor, sorulara cevap veriyor, geçmiş olsun dileklerine mukabele ediyor, yapılan dualara âmin diyordu. Her şey normal görünüyordu yeni gelenlere. Anlaşılan sadece belinde kırık var diye düşündüler. Ancak, İsa Bey iş arkadaşlarından birini gösterip; "Bu kim?" diye sorunca, her gün gördüğü Özkan Bey'i tanıyamadı. Bir diğer iş arkadaşı yatağın başına yaklaştı, onu da hatırlayamadı. Durmuş Bey'in geçici bilinç kaybı devam ediyordu.

Hastane odasındakileri kimi zaman tebessüm ettiriyor, kimi zaman da ağlatıyordu Durmuş Bey. Birkaç dakika arayla; "Ben buraya neden geldim, burası neresi, bana ne oldu?" diye sorması, "Evdekilere sakın haber vermeyin, şehir dışına çıktığımı söyleyin." demesine Ali Bey'in latifeyle; "Hanımdan neden bu kadar korkuyorsun abi?" şeklinde takılması, orada bulunanları gülümsetiyor, "Ben akşam namazımı kıldım mı?" deyip, kılmadığını hatırlayınca da hüngür hüngür ağlaması, "Zaten çok günahım var benim, namazımı da mı geçirdim?" diye hayıflanması ise yanındakileri gözyaşlarına boğuyordu. Bu durumda bile namazını düşünüyordu Hz. Ömer gibi. O da İbn-i Mülcem tarafından hançerlenmiş, kendine gelince ilk olarak; "Namazım!" demişti. Durmuş Bey, yabancı bakışlarla bakınıyor, çevresindekileri tanımaya çalışıyordu. Bir yandan da; "Rabbiğfir verham ve ente hayrürrahimin" (Rabbim! Beni bağışla ve bana merhamet et! Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın.) duasını dilinden düşürmüyordu.

Hastanede bir müddet kaldıktan sonra taburcu ettiler Durmuş Bey'i. Kırk-kırk beş gün sonra yeniden işinin başındaydı. İlk zamanlar biraz ağır aksak yürüse de zamanla tamamen iyileşti. Durmuş Bey'in durumu arkadaşlarına çok tesir etti. Şuur altı ne kadar güzel şeylerle doluydu. Hiç kirlenmemişti sanki doğduktan sonra. "Acaba…" diyorlardı, "…aynı şey bizim başımıza da gelse, aklımız başımızda değilken neler konuşuruz? Bundan sonra dediler dikkat edelim. Dilimizden duayı, elimizden Kelam-ı İlahi'yi düşürmeyelim. Zira insan, en çok nelere değer verir nelerle meşgul olursa ölüm anında onları sayıklarmış."

SANKİ ÖLDÜM

Hacca gitmeye nasıl karar verdiğimi mi soruyorsun Vedat kardeşim. Dinle o halde:

Bir Kurban Bayramı sabahı camiden gelmiştim. Çoluk çocuk bayramlaşıp iki lokma atıştırdıktan sonra bahçeye çıkacak, sabahtan beri meleyen koçu kurban edecektik. Çay içerken hanım konuşmaya başladı:

– Hayriye'yle Lütfi eniştenin selamı var Bilal Bey. Az önce bayramlaşmak için aradılar.

– Ve aleyküm selam. Sen de selamımı söyleseydin hanım.

– Söyledim, söylemem mi hiç?

Tereddütlü sesi dilinin altında bir bakla olduğunu sezdiriyordu. Konuşturmak için biraz kurcaladım:

– Ee, başka bir şey demedi mi?

– Oralar çok güzelmiş, mahşer gibi kalabalıkmış.

– Öyledir elbet. "Mahşer provası." diye boşuna denmemiş.

Hayat arkadaşım, önemli bir istekte bulunacağı anlardaki masum ve telaşlı tavrını almıştı.

– Bilal Bey, Hayriye, "Abla siz ne zaman geleceksiniz buralara?" diyor.

– Sen ne dedin?

– Ne diyebilirdim ki?

– Hanım biliyorsun, davet olmadan o mübarek beldelere gidilmez. Hem ben kendimi hacı olmaya hazır hissetmiyorum.

Sözün burasında beklediğim oldu ve eşim bana kızmaya başladı. Hiç şaşırmadım. Zira yıllardır her sene hac mevsiminde, bunlar yaşanırdı bizim evde.

– Bey kendini kandırma, bizi de oyalama. Unutma çocuklara ve bana verilmiş sözün var!

– Tamam hanım, sözüm söz; inşallah sizi hacca götüreceğim ama biliyorsun, işlerim…

– İşlerin de işlerin! Hiç bitmedi ki onlar. Sana hac farz olalı kaç sene oldu? Yaşlanıyorsun, boynunda borç olarak kalmasından korkuyorum.

Hanım söylediklerinde haksız değildi. Çocuklar da onun gibi düşünüyorlardı. Hepsi ısrar etmeye başladı. Tutturdular bir "borç" meselesi, gidiyor. Tabi biliyorlar benim karın boşluğumu, oradan kündeye getirecekler.

– Neyse hadi şu hayvancağızı bir an önce kurtaralım da, bu borcumuzu bari ödeyelim, diyerek elimdeki boş çay bardağını bırakıp kalktım. Çok şükür sert tartışmalar yaşanmazdı evimizde. Her seferinde ben, bir şekilde minderden kaçardım. Aslında hacca gitmeyi ben de onlar kadar istiyordum. Fakat işleri bırakacağım kimse yoktu. Koskoca şirketi bir ay boyunca kime emanet edebilirdim? İşin başında bir gün olmasam ne kadar zararım oluyordu?

Kurban keserken hanım gönülsüzdü, yüzü eğriydi.

– Biraz daha sabret hanım. Büyük oğlan üniversiteyi bitirip işin başına geçsin o zaman inşallah gideriz, dedim. Söylediklerimin hiç tesir etmediğini görünce teklifimi arttırdım.

– Annenle babanı da alırız yanımıza, ha ne dersin? Ahir ömürlerinde dua ederler bize.

– Bilal Bey, bayram bayram dalga geçme Allah'ını seversen. Oğlan okula yeni başladı. Dört sene sonra mezun olacak. Hem o gün gelse bile sen başka şeyler çıkarırsın, yaşarsak tabi…

***

Bu konuşmanın üzerinden bir seneye yakın zaman geçmişti. Dükkânda, çevremi unutup hesap kitaba gömülmüşken başucumdan verilen selamla kedime geldim:

– Selamun aleyküm.

– Ve aleyküm selam. Hoş geldiniz sefalar getirdiniz, buyurun şöyle efendim, buyurun.

Gelen Necati Bey'di; benim mal aldığım bir toptancı, büyük bir tüccar. Çok yoğun çalışırdı. İşlerin yükünü paylaşacağı oğlu, yardımcısı da yoktu bencileyin. İki ayağı bir pabuca girmişlerdendi kendisi. Piyasada mal temin etmenin zorlaştığı, ödemelerde sıkıntıların yaşandığı şu günlerdeki bu ani ziyareti beni kuşkulandırmıştı. Öyle ya, kaç yıldır alışveriş yaparız, dükkânıma ilk defa geliyordu. İçimden atamadığım endişeyle karışık yaptığımız hoş beşten sonra sebeb-i ziyaretini söyledi. Hacca gidiyormuş, helalleşmeye gelmiş! Derin bir nefes alıp rahatladıktan sonra sohbete koyulduk:

– Necati Bey dedim, bu kadar işin gücün arasında hacca gitmeye nasıl fırsat buluyorsunuz?

– Ne yapalım, dedi. Yıllardır onları bahane ettik, bugün yarın, bugün yarın deyip hep erteledik. Gördüm ki işler bitmeden biz biteceğiz.

– Doğru vallahi, aynı dert benim de başımda ama ne yaparsın, ekmek teknesinden ayrılamıyoruz.

– Üç ay öncesine kadar ben de ayrılamıyordum Bilal Bey. Komşumun geçirdiği trafik kazası bana ders oldu: O da bencileyin işten başını alamayan birisiydi. Yıllardır beraber Beytullah'a gitme planları yapar ama her seferinde "işlerden" fırsat bulamazdık. Bir gün işe gitmesek aç kalacağımızı sanırdık. Meğer ne kadar aldanmışız! Komşum üç aydır yaralı vaziyette yatıyor, ne işi ne gücü düşünecek hâlde. Öyle korktuğumuz gibi aç açık da kalmadılar. Onun hâli bana ibret oldu ve hacca gitmeye karar verdim.

"Say ki hastalandım, say ki kaza yaptım ve aylarca hastaneden dışarı çıkamadım. O zaman ne olacak benim işlerim dedim. Allah korusun, öyle bir durumda kim bakacaksa ben hacdayken de o baksın işlere. Hâsılı: "Sanki öldüm!" deyip yola çıktım.

***

O gün eve dönmek için akşamın olmasını bekleyemedim. Erken vakitte gelmeme alışkın olmayan ev halkının şaşkın bakışlarına benim manalı manalı; "Sanki öldüm, sanki öldüm…" demem de eklenince ortaya garip bir durum çıktı.

Necati Bey'in hacca gitmeye karar veriş serüvenini anlatınca ne demek istediğimi anladılar. Evimizde o akşam bayram sevinci vardı. Hac hazırlıkları o andan itibaren başladı. Ertesi gün hac bürosuna müracaat ettim. Kısmetmiş çıktı, gittik hamd olsun.

***

İşte böyle Vedat kardeşim. Bu kadar işin gücün arasında hacca gitmeye nasıl vakit bulduğumu sormuştun, değil mi? "Sanki öldüm." diye diye hacca gittim. Rabbime binlerce şükür, işlerime de hiçbir şey olmadı gördüğün gibi. Bıraktığım yerden devam ediyorum. Bundan sonra, ibadetlere ve hayır hasenata vakit ayırmak için, "sankiden" ölmeye devam edeceğim!

RENK KÖRLERİ

Ahmet Bey telefonun bulunduğu odada mekik dokuyordu. Beklediği telefon gelmek üzereydi. Artık bütün hazırlıklarını tamamlamış, birkaç gün içerisinde hareket edecekti. Nihayet beklediği zil sesi duyuldu. Telefonun diğer ucundaki kişi ona şunları söyledi.

– Hocam burada insanların hepsi siyahîdir. Beyaz insanların sayısı çok az, onlar da kıta dışından gelmiş devlet veya firma temsilcileri ya da misyonerlerdir. Sayıları azdır ama burada her şey onların istediği gibi olur. Türk olarak sadece biz varız; beş aile. Çocuklarla birlikte on dört kişiyiz. "Beyaz adam" halkın gözünde yarı tanrı gibi... Ellerinde ateş saçan silahlarla, bomba yağdıran uçaklarla, güçle, kuvvetle, zulümle buralara gelince yerli halkta, onların her şeye güçlerinin yetebileceği, istedikleri her şeyi yapabilecekleri fikri uyanmış. Diğerlerinin istediği de buymuş zaten. Böylece rahatça halkı prangalayıp köle pazarlarında satmışlar ve yeraltı yerüstü bütün kaynaklarını sömürmüşler. Asıl sahiplerini ise karın tokluğunu bile sağlamadan, zorla çalıştırmışlar. Bundan daha da acısı şu ki Hocam; ülkenin gerçek sahiplerini insan bile kabul etmiyorlar! Buradaki içler acısı durumu bir görseniz…

Sözün burasında telefondaki ses titremeye, kekelemeye başladı, duygulanmıştı. Kendisini toparladıktan sonra konuyu değiştirdi:

– Hocam gelirken kendinize ve çocuklara aşı yaptırmayı, aman ha ihmal etmeyin! Biliyorsunuz burada salgın hastalıklar

var. Ayrıca yanınızda en az bir sene yetecek kadar ilaç getirmeyi unutmayın.

Şu sözleri de söyledikten sonra telefon kapandı:

– Hocam ne olur Allah aşkına çabuk gelin, acil ihtiyaç var!

Ahmet Bey, Türkiye'de okul müdürüydü. Görevinden istifa etmiş, ailesini de yanına alıp hicret davetine icabet ediyordu. O güne kadar, dünyalık adına kazandığı ev, araba, mal mülk, makam mansıp, şan şöhret ne varsa hepsini terk ediyordu. Gittiği yer, Afrika'nın fakir ülkelerinden birisiydi. Oradaki bir Türk Okulunun müdürlüğünü üstlenecekti.

Yeni vazifesine başladığı ilk günlerdi. Kapısı çalındı. İri iri kara gözleri, kıvırcık kıvırcık siyah saçları olan bir öğrenci kapıdaydı. Girmek için izin alır almaz müdür masasının önünde dizleri üstüne çöküverdi. Çocuğun maksadını önce anlamayan Ahmet Bey, kısa bir şaşkınlıktan sonra çocuğu yerden kaldırmaya çalıştı. Fakat çocuk bunu istemiyor:

– Siz benim efendimsiniz, karşınızda ayakta duramam, diyordu.

Oradaki koltuğa oturabileceği, buna müsaade edileceği aklının ucundan bile geçmiyordu. Ahmet Bey, onu kolundan tutup masanın önündeki koltuğa zorla oturttu. Başını okşayıp bir daha böyle yapmasını istemediğini, onun da kendisinin de insan olduğunu anlattı. Çocuğa yiyecek içecek bir şeyler ikram edip ısrarları sonucu ancak yedirip içirtebildi. Makamında onu tam bir misafir gibi ağırladı.

Çocuk okuldan çıkıp evine gittiğinde ailesine anlatacak çok şeyi vardı. Annesini görür görmez:

– Anne, anne! Beyaz adam benim başımı okşadı, dedi ve başından geçenleri aktardı.

Bu duruma çok şaşıran annesi ertesi gün soluğu okulda aldı. Müdür odasına girdiğinde kutsal bir varlığın karşısındaymış gibi

bir hâldeydi. Ahmet Bey'in gösterdiği yere, biraz tereddütten sonra iğretice oturdu. Kendisine tebessüm eden Ahmet Bey'le konuşmaya başladı:

– Siz beyazlara hiç benzemiyorsunuz, bize onlar gibi davranmıyorsunuz. Kimsiniz siz? Neden böyle yapıyorsunuz?

– Biz de sizin gibi insanız. Kendimizi sizden hiç farklı görmüyoruz. Hepimizi yaratan bir olan Allah'tır, dedi.

– Ama siz beyazsınız. Beyazlar böyle düşünmez ki!

Ahmet Bey ona insanların eşit olduğunu, beyazın siyaha karşı bir üstünlüğünün olamayacağını anlatmaya çalıştı ama sonuç alamadı. Kadın, "Ama siz beyazsınız." diyor, farklı bir izah bekliyordu. Kadını ikna etmekte zorlanan Ahmet Bey, ancak şunu söyleyerek onu ikna edebildi:

– Hanımefendi, biz renk körüyüz. Bizim için siyah, kızıl veya beyaz fark etmez. Hepsini aynı renkte görürüz. Sonuçta hepsi insandır!

ŞÜPHELİ

– Bir yanlışlık olmalı, bu üçüncü gelişim. Öncekilerde hiç problem yaşamamıştım.

– Öncekileri bilmiyorum. Bana verilen talimata göre, işlemlerinizi yapamam!

– Ama bakın…

– Sizi dinleyecek durumda değilim. Geldiğiniz yere geri dönün. Yoksa tutuklanırsınız!

Çat pat bilinen yabancı dillerin, jest ve mimiklerin yardımıyla ortaya çıkan bu diyalog Afrika'daki bir üçüncü dünya ülkesinin sınırında Sabri Bey'le görevli polis arasında geçiyordu. Duyduklarıyla duvara toslamış gibi olan Sabri Bey, adamın önünden zoraki uzaklaştı. Bir köşeye çekilip içinde bulunduğu durumun muhasebesini yapmaya başladı. Ülkeye kabul edilmiyordu. Bu, hesapta olmayan bir durumdu. Elini, henüz otuzlu yaşlarda olmasına rağmen, saçlarının üçte ikisi dökülen başında gezdirdi. Kafasını gayr-i ihtiyarî kaşıdı. Neden sonra karara vardı. Ayağa kalkıp emin adımlarla polisin önüne geldi:

– Bunu yapmaya hakkınız yok, diyecekti ki hareketlerindeki asabiliği fark edip coplarına sarılan polisleri gördü. Adamların hiç şakası yoktu. Duraklar gibi olduysa da vazgeçmedi. Ülkesinden ayrılırken başına her şeyin gelebileceğini biliyordu. Buraların güllük gülistanlık olmayabileceğinin farkındaydı ve her şeye katlanmaya azimliydi.

Görevli polisin önüne gelip heykel gibi dimdik, metanetle durdu. Yüzü buz gibi soğuktu. Sesine, hiç alışık olmadığı, duyunca kendisinin de şaşırdığı buyurgan bir hava hâkimdi:

– Memur Bey, âmirinizle görüşmek istiyorum.

– Ülkemize alınmayacağınız emrini biz ondan aldık, görüşmeniz bir şeyi değiştirmez.

Sabri Bey'in ısrarcı tavırlarını içerdeki odasından takip eden adam, o kısmın yetkilisiydi. Sabri Bey'i odasına çağırtıp sert bir şekilde kabaca sorular sormaya başladı:

– Senin niyetin nedir? Hangi devletin ajanısın? Niye bu kadar ısrar ediyorsun?

Sabri Bey'in meramını anlatmasına fırsat vermeyen adam, konuşmasını tehditlerle sürdürdü:

– Ülkemize girmen yasak, anlıyor musun? Hapsi boylamak istemiyorsan hemen geldiğin yere dön!

– Daha önceki gelişlerimde devlet yetkililerinizle görüştüm, onlarla anlaşma…

– Ben anlaşma falan dinlemem! Aldığımız emir böyle.

Adam, ters ve kaba konuşmasını sürdürecek gibi görünüyordu. Sabri Bey onunla konuşarak bir neticeye varamayacağını fark etmişti. Ne yapacağını bilmez vaziyette onun yanından çıktı. Bu ülkeye girme ve işini tamamlama hususunda kararlıydı ama bunu nasıl yapmalıydı?

Polisler ona şüpheyle bakıyorlardı. Israrlı tavırları hepsini işkillendirmişti. Onlara göre; medenî imkânlardan mahrum böylesi bir ülkeye girebilmek için pür heves olan biri ya ajan olabilirdi ya menfaat avcısı.

Sabri Bey yardımcı olabileceklerini ümit ettiği bazı kişilere telefon etti ve beklemeye başladı. Önceki gelişlerinde görüştüğü, anlaşmaya vardığı yetkililerle temasa geçme yolları arıyordu. El-

leri kolları bağlı öylece oturamazdı. Mutlaka içeri girmenin bir yolunu bulmalıydı ama nasıl, nasıl?

O zihninde bunları ölçüp biçerken elleri coplarında, ızbandut gibi iki polis yanına yaklaştı. Zor anlaşılır bir şeyler söyleyip, el kol hareketleriyle onun sınırı hemen terk etmesini istediler. Sabri Bey'se kolay pes edecek biri değildi:

– Ya beni ülkenize alırsınız ya da buradan ayrılmam, dedi.

Elini copuna götüren polis imalı imalı homurdandı:

– Ben seni buradan atmasını bilirim!

Sabri Bey'in kararlı davranışları polisleri hem şaşırtıyor hem de kışkırtıyordu. Daha önce bu tip biriyle hiç karşılaşmamışlardı.

Onu oradan alıp sorgusunu yapmak üzere karakola götürdüler. Baş komiserin huzuruna çıkardılar. Baş komiser, uzun boylu, geniş omuzlu, pehlivan yapılı biriydi. Getirilen şüpheliyi karşısında ayakta bekletirken tepeden tırnağa süzdü. Önüne uzatılan dosyalara bile bakmadan sertçe sordu:

– Hangi ülkenin vatandaşısınız?

– Türkiye.

– Türkiye mi?

Bunu duyan baş komiserin siması şekilden şekile girdi. Sertliği ateşe düşmüş buz parçası gibi eriyiverdi. Türkiye sözü onu üç yıl öncesine götürmüştü. O zaman kısa süreliğine Avrupa'daydı. Kaldığı otelde bir Türk'le tanışmış ve ondan yardım görmüştü. Onun iyi niyetinden, cana yakınlığından çok etkilenmiş ve dost oluvermişlerdi. Otelin lobisinde birlikte kahve içer, geç vakitlere kadar sohbet eder, şehri beraber gezerlerdi. Birlikte çekildikleri fotoğraflar evinin duvarlarını, albümünün sayfalarını süslüyordu.

Bu tatlı çağrışımların sermestliğiyle yüz hatları iyice yayvanlaşan komiser yumuşadığını birden sezdirmek istemedi. Ne de olsa karşısında bir şüpheli vardı:

– Memleketiniz buraya çok uzak. Ülkemize girmeyi bu kadar çok istemeniz bizi kuşkulandırıyor. Türkiye'nin burada konsolosluğu bile yok. Siz neyin peşindesiniz?

– Komşu ülkelerinizde de var olan Türk Okullarını duymuş olmalısınız. Ben ülkenizde o okullar gibi okul açmayı düşünen bir eğitim şirketinin temsilcisiyim. Sizin ülkenizde de özel okullar açmak, oralarda başarılı öğrencileri burslu okutmak, ileri seviyede eğitim öğretimde bulunmak istiyoruz.

Bunu duyan adam; şaşkınlıktan mı, heyecandan mı bilinmez, küçük dilini yuta yazdı. Tercümana tekrar sordurup doğru anladığından emin olmak istedi. Sabri Bey'in geliş gayesini özetledi:

– Şirketimiz adına okul açamaya geldim.

Adam, hemen yerinden kalktı, hâlâ ayakta beklettiği Sabri Bey'in karşısına geçti, omuzlarından tuttu ve oturması için, neredeyse, yalvarmaya, önceki davranışları için özür üstüne özür dilemeye başladı.

Sabri Bey adamın tavrındaki ani değişikliğe bir anlam vermeye çalışıyor, veremiyordu. Belli ki bir yerlerden sır kapısı aralanmıştı, acaba nereden? O, aralanan kapıyı bulmaya çalışırken tercüman, adamın sözlerini tercüme ediyordu:

– Siz artık benim kardeşimsiniz. Buradaki en büyük yardımcınız ben olacağım.

Muhatabının izah bekleyen bakışlarını görünce Avrupa'dayken tanışıp dost olduğu arkadaşından, onu ne kadar sevdiğinden, ne kadar özlediğinden bahsetti. Arkadaşı ayrılmadan önce ona:

– Ülkenizde Türk Okulları var mı? diye sormuş.

O da bilgisinin olmadığını fakat Türkiye'den gelenler olsa vazifesi icabı mutlaka haberinin olacağını söylemiş. O zaman arkadaşı kendisine şunları söylemiş:

– Türkiye'de eğitim gönüllüleri var. Dünyanın değişik ülkelerinde okullar açıp yeni yetişen nesillere insanî değerleri aşılamaya

çalışıyorlar. Yolları bir gün mutlaka sizin oralara da uğrayacaktır. Eğer onlarla karşılaşırsan; bana nasıl davranırsan onlara da öyle davran, onlar benim kardeşlerimdir.

Sabri Bey'i bir misafir gibi ağırlamaya başlayan adamın sevinci görülmeye değerdi.

Onları karakolda bunları konuşurken Sabri Bey'in telefon ettiği kimselerden olumlu sonuç gelmişti. Ülkenin Eğitim Bakanı ülkeye girmesi için referans olmayı kabul etmiş, yarın kendisini makamına bekliyormuş. Tam otuz saat aç ve uykusuz beklemiş, sinir harbi yaşamıştı ama bu bekleme dünyada bile karşılıksız bırakılmamıştı. Hem baş komiserle dost olmuş hem de Eğitim Bakanı ertesi gün için ona randevu vermişti. Normal şartlarda böyle bir randevu için haftalarca beklemesi gerekebilirdi.

Sabri Bey baş komiserin de yardımıyla gerekli temaslarda bulundu, izinler aldı, anlaşmalar yaptı.

Kısa süre sonra orada hizmet veren üç Türk Okulu açıldı. Bu okullarda görev yapacak Türk öğretmenler peyder pey gelmeye başlayınca "bakan gibi" karşılanmaya başlandılar. Daha önce Sabri Bey'e kuşkulu gözlerle bakan polisler artık hem ona hem diğer Türklere bir dost gibi davranıyor ve onların işlerini kolaylaştırıyorlardı.

Sabri Bey; orada tohumu attı, toprağı suladı, fideleri dikti ve ülkeden ülkeye bahar taşımaya devam etti.

Şimdi başka bir ülkedeki okul açılışının telaşını yaşıyor.

PİYANO

Gelin size Bakü'de çekilmiş fotoğraflarımı göstereyim. Rahat görebiliyor musunuz? Tamam. Ben de şöyle oturayım:

Burası, Sovyetlerden kalma hantal bir binanın bakımsız bir dairesinin loş salonu. Çocukluğumun bir kısmının geçtiği yer. Şu mobilyalar görüldüğü kadar kullanışlı değildi. Yıllardır kullanılmaktan iyice yıpranmışlardı. Son zamanlarda kırılıverecekler diye koltuklara oturmaya korkar olmuştuk.

Pencerenin önüne bakın. Görüyor musunuz? Bu çiçeklerin çoğunu annem Türkiye'den getirmişti. Kimisi alışamadı gurbete, sevemedi buraları. O yüzden yaprakları birer birer sarardı ve tamamen kurudu. Kimisiyse daha bir gürbüzleşiverdi. Annem memleket hasretini onlarla dindirirdi. Dertlerini onlara döker, sevinçlerini onlarla paylaşırdı. Her biri bir yakınımızı temsil ederdi evimizin başköşesinde. Dedemi sarmaşıklar, ninemi küpeliler, teyzemi menekşeler, halamı fesleğenler, annemin arkadaşlarını yaseminler, komşularımızı…

Sehpanın üzerindeki vazodaki sapsarı kuru çiçekleri gördünüz mü? Onlara gurbet çiçeği denir bizim orada. Dağlardan toplanıp tutam tutam bağlanır ve yabana gidenlerin valizlerine konur. Buram buram vatan kokar, hasret tüter onlar. Koklayan evini özler, anasını, babasını, köyünü hatırlar. Bir sızı düşer yüreğine.

Duvardakiler dikkatinizi çekti mi? Kocaman bir Türkiye haritası salonun en görkemli duvarına asılmış. Onun tam karşısında bir cami resmi. Çok bilinen bir cami değil. Onun yanında köyü-

müzün fotoğrafı. Yan duvarda ninemin kendi tezgâhında dokuduğu kilim ve iki yanına asılmış bir çift heybe. Onların üzerlerine sarkıtılmış renk renk, irili ufaklı patikler. Hepsi el emeği göz nuru, memleketten gelme.

Babam Bakü'deki Türk Koleji'nde öğretmendi. Azerbaycan'ın bağımsızlığını henüz kazandığı yıllarda, "kardeşlerimize yardım edelim, bize ihtiyaçları vardır" diye Türkiye'deki işinden istifa etmiş ve bizimle birlikte oraya taşınmıştı.

Bir gün babam, kendisi gibi gurbette yaşayan bir Allah dostunun, vatanından kavanozlarda toprak getirtip odasına koyduğunu, onları koklayarak hasretini dindirdiğini duymuş. O günden sonra bizim eve ya bir beyaz mendil içinde ya da cam şişelerde toprak taşınmaya başlandı. Babamın toprak sevgisini bilen amcam da hacca gittiğinde Medine'den getirdiği bir avuç toprağı, ipek örtülere güzelce sarıp sarmalayıp bize göndermişti. Peygamberimizin köyünün toprağındaki râyiha bir başkaydı. İşte köşedeki şu vitrin, içinde toprak olan mendil ve şişelerle doluydu.

Deminden beri gözünüz piyanoya takılıyor, bizim evde onun ne işi olduğunu merak ediyorsunuz, değil mi? Haklısınız, izah edeyim. Dediğim gibi bu ev Sovyetlerden kalma. Dayalı döşeli. O zamanlar, binalar da içindeki eşyalar da devletinmiş malum. Adamlar sanatı yaygınlaştırmak adına neredeyse her eve piyano koymuşlar. Bizdeki de onlardan biriydi. Gittiğimiz ilk yıllar hiç el süren olmadı ona. Ta ki annem Rus komşumuz Svetlana Hanım'dan piyano dersleri almaya başlayana kadar.

Svetlana Hanım müzik öğretmeni. Kıymetli bir hanımefendi. İşte bakın, elinde oyuncak olan şapkalı şu ufaklık benim, sağımdaki ise o. Eve sürekli alkollü gelen bir kocası vardı, çocukları yoktu. O sıralar maddi durumları pek iyi değilmiş, borçları varmış. İkisinin maaşı otuz- kırk doları ancak buluyormuş. Annemle babam onlara yardım etmek istemişler. Açıkça yardım etmenin

rencide edici olacağını düşündüklerinden farklı bir formül aramışlar. Neticede annemin Svetlana Hanım'dan ücretle piyano dersi almasına karar vermişler. Böylece komşumuzu incitmeden yardımda bulunabileceklermiş.

Bizim salonda, gördüğünüz piyanoda derse başladılar. Ben o günleri hayal meyal hatırlıyorum. Svetlana Hanım bir saatliğine derse gelir fakat üç dört saat bizde kalırdı. Türk öğretmenlerin eşlerinden oluşan annemin arkadaşları da onlara katılır, birlikte tatlılar, pastalar, börekler yapar onları yer, bolca sohbet eder, evdeki kitapları karıştırırlardı.

Bu beraberlikler esnasında gördükleri ve duydukları, komşumuzda İslâmiyet'e karşı alâka uyarmıştı. Araştırmacı bir kişiliğe de sahip olduğundan güzel dinimizi araştırmaya başlamıştı. Okuduğu her kitap, çevresindeki Türklerle yaptığı her görüşme Müslümanlığa olan ilgisini hayranlığa dönüştürmüştü. Etrafında bulunan annem ve arkadaşlarının da inancı pratiğe yansıttığını, güzel temsillerini bizzat müşahede ediyordu.

Bir gün anneme Müslüman olmak istediğini söylemiş. Bu haberi duyan annemin arkadaşlarının dakikalarca sevinç ve şükür gözyaşları dökmelerine, diğer odaya saklanıp ben de iştirak etmiştim. Svetlana Hanım tertiplediğimiz mini bir törenle kelime-i şahadet getirmişti. Annem onu hâlâ: "Maşallahı var komşumuzun. Bizi geçti Müslümanlıkta." diye sitayişle yâd eder. Şimdi onu hep beyaz örtüsüyle seccadesinin başında tahayyül ediyorum. Eşinin de İslâm'a girmesi için çok uğraşıyordu. Bildiğim kadarıyla henüz ona hidayet nasip olmadı. İnşallah o da hidayete erer bir gün.

Annem Svetlana Hanım'dan kaç sene piyano dersi aldı bilemeyeceğim şimdi ama şu hâdiseyi unutmuyorum: Komşumuz bir akşam bize geldi. Anneme heyecanla bir şeyler anlatmaya başladı. Onu ikna etmeye çalışıyordu. Annemse "Olmaz, yapa-

mam." diye ayak diretiyordu. Annemi konsere çıkarmak istiyormuş! İnsanlara öğrenmenin yaşı olmadığını, hayatında müzik eğitimi almamış bir ev hanımının bile isterse piyano öğrenip konser verebileceğini gösterecekmiş. Annem alışık değildi tabi böyle şeylere. Tanımadığı bir kalabalık karşısında piyano çalmaya yanaşmıyordu. Annemi ikna edemeyip durumu babama açan Svetlana Hanım ondan da veto yiyince konser fikrinden vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Şimdi mi? Annem elini sürmez piyanoya. Gerçi evde piyano da yok ya. Fakat birkaç kere babamın küçüklüğümde benim için aldığı orgla uğraştığını gördüm. Belki çalmak istiyordur kadıncağız. İyi aklıma geldi bakın: Anneme bir piyano hediye edebilirim! Ne olacak canım, bu sefer de öğretici olarak geçer başına. Nasıl olsa gönüllüleri vardır. Piyano deyip geçmemek lazım… Nelere vesile oluyor, görüyoruz ya…

Eski fotoğraflar neleri hatırlattı bakın? Fotoğraflar böyledir işte. Yıllar sonra eline alıp baktığında uzun uzun düşünür insan, dalar gider. Alır eline kazmayı ve başlar anılarını kazmaya. Bizimki de öyle oldu galiba. Güzelim fotoğraflar sararmış iyice, kenarları kırışmaya başlamış. En iyisi bir fotoğrafçıya götürüp çerçeveleteyim bunları.